

Täysistunto

Tiistai 19.12.2017 klo 10.09—22.39

8.5. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Esitellään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon-alaa koskeva pääluokka 32. — Edustaja, jaoston puheenjohtaja Juhantalo.

Keskustelu

12.52 **Kauko Juhantalo kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työ- ja elinkeinojaosto on käsitellyt 13:a eri teemaa, ja haluan tässä yhteydessä osoittaa lämpimän kiitoksen jaoston jäsenille — sekä hallituspuolueille että, voi sanoa, erityisesti oppositiopuolueille. Meillä on ollut erittäin hyvä henki ja ahkera työilmapiiri, ja meillä on ollut hyvä avustaja, ja olemme myös saaneet apua koko valtiovarainvaliokunnan henkilöstöltä työssämme. Nimittäin meillä jaoston esittämät määrärahat eivät taida juuri jämptisti osua TEMin pääluokkaan. Sen vuoksi tarvitsemme myös tuollaista hallinnollista yhteisymmärrystä muutaman muun pääluokan kanssa, koska olemme siinä aivan rajamailla siinä, mihin kohdistuvat erityisesti nämä lisärahat, joita sitten jaamme vuodenvaihteessa.

Olemme kuulleet vastuuministereitä — sekä ministeri Lindströmiä että Lintilää — ja noin 50:tä asiantuntijaa, ja lisäksi olemme saaneet lukuisia kirjallisia lausuntoja. Olemme kiinnittäneet erityistä huomiota tämän vuoden aikana pk-yrityksiin, viennin kasvuun ja kansainvälistymiseen — myöskin Venäjän kauppa on ollut aina tärkeässä roolissa — ja tulevien uudistusten riskeihin. Meillä on nostettu esiin kasvupalvelu-uudistus, Business Finlandin perustaminen, joka on hyvin monipuolinen ja toivottavasti antaa paljon uutta näköä sille sektorille: viennin kansainvälistyminen ja kehittymismahdollisuudet, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, työllisyysilanteen myönteinen kehitys sekä kotouttamisen kehittämistarpeet. Ja muun muassa maahanmuuttajien työllistämisessä on vielä paljon tehtävää.

Nyt olemme kiinnittäneet huomiota kahteen eri asiaan, ja niistä ensimmäinen on matkailun tärkeys. Se on vähitellen tullut Suomessa yhä yleisemmin huomioiduksi siten, että sillä on todella suuri merkitys. Sillä voi olla vieläkin suurempi merkitys talouskasvulle ja työllisyydelle. Matkailualalla on noin 29 000 yritystä, ja ne työllistävät 140 000 ihmistä. Se on erittäin suuri määrä, mitä harvoin tullaan vakavasti ajatelleeksi. Tällä hetkellä meidän matkailutulomme määrä on 14 miljardia euroa, ja se on aika helposti mahdollista kasvattaa jopa 20 miljardiin euroon — siis erittäin suuri summa. Niin kuin kaikki nyt myös julkisuudesta tiedämme, kiinnostus Suomeen matkailumaana on lisääntynyt, ja se tulisi hyödyntää nopeilla, oikein suunnitelluilla ja asiakaslähtöisillä toimilla. Nyt on myönteistä se, niin kuin olemme todenneet, että meillä kasvu on nopeampaa kuin muissa Pohjoismaissa, ja ongelmana on vain se, että me olemme aikaisemmin jääneet niin paljon jälkeen. Muissa Pohjoismaissa paitsi kansantalouden vahvuus myös yritysten kyky suurempiin investointeihin ja ponnistuksiin on selvästi vieläkin olemassa ja parempi kuin meillä.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Toinen on sitten tämä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelma. Meillä ongelma on vain pahentunut, ja yhdellä kolmasosalla toimipaikoista on rekrytointiongelmia, mikä vaikeuttaa teknologiateollisuutta, rakennussektoria ja matkailualaa. Osaavan työvoiman saannissa ulkomailta on myös kehittämishaasteita ja prosessin tehostamisen tarvetta.

Yleisesti voidaan myöntää ja todeta se, että hallitus on ryhtynyt toimiin useiden sellaisten asioiden osalta, jotka jaostoni on viime vuosina nostanut esille uusina ongelmina. Se on hyvin myönteistä, mutta kyllä täytyy sitten sanoa, että yritystukien uudistus ei ole voimavaroja riittävästi saanut eikä ole edistynyt. TeJ on esittänyt 32:n osalta seuraavia lisämäärärahoja: 400 000 rannikkoseutujen saariston matkailun edistämiseen — tämä on siis koko alue Tornioista Virojoelle — 200 000 euroa Viexpolle yritysten vientihankkeisiin, 150 000 euroa elintarviketeollisuuden sivutuotteiden hyödyntämiseen, 150 000 euroa hankkeeseen, jonka tarkoituksena on parantaa eristemuoviteollisuuden leikkauspurujätteen uusiokäyttöä, 150 000 hankkeeseen, jonka tarkoitus on löytää hyvät menettelyt ravinteiden jalostamiseksi korkeammiksi jalostusasteiksi, kierrätysravinteita sisältäviksi lannoitteiksi, 100 000 euroa TE-toimistoille rakennemuutoksen yksikön perustamiseen sekä 50 000 euroa Kuluttajaliiton toiminnan tukemiseen.

Ja kuten alussa sanoin, meillä on mennyt eräitä merkittäviä määrärahoja niin, etteivät ne ole osuneet TEMin puitteisiin, ja kiitämme ympäristövaliokuntaa ja maa- ja metsätalousvaliokuntaakin siitä, että me olemme saaneet tuollaista ymmärrystä ja meidän määrärahamme on tullut heidän hankkeensa tueksi. Olemme sen luovuttaneet heille, mutta meidän sektorillemme sopivana hankkeena. — Kiitoksia, herra puhemies.

12.58 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Taloudessamme on tapahtunut pitkään odotettu käänne. Näkymät ovat positiivisia läpi koko Suomen ja kasvu laaja-alaista. Arvioni on, että talouskasvumme tulee jatkumaan vahvana myös ensi vuonna. Tähän viittaa myös tänään julkistettu valtiovarainministeriön arvio, jossa tälle vuodelle ennustetaan 3,1 prosentin kasvua ja ensi vuodelle 2,4 prosentin kasvua. Positiivinen talouskehitys on näkynyt tuottavuuden reippaana kasvuna ja viennin piristymisenä. Taustalla on investointien vauhdittuminen kymmenen vuoden investointilaman jälkeen. Kilpailukyky-sopimuksella ja sen avulla toteutuneella yksikkötyökustannusten laskulla on ollut tässä aivan ratkaiseva merkitys. Tästä kuuluu suuri kiitos työmarkkinaosapuolille, jotka kykenivät vaikeisiin ratkaisuihin.

Hallituksen talouspolitiikalla on kolme kärkeä: ensimmäinen on työllisyyden parantaminen, toinen yritysten uudistaminen ja kasvun tukeminen, sekä kolmas on julkisen talouden saaminen vakaalle pohjalle. Ilman korkeampaa työllisyyttä emme onnistu julkisen talouden saamisessa vakaalle pohjalle. Työllisyyden paraneminen puolestaan edellyttää, että elinkeinoelämämme kykenee uudistumaan ja näin työllistämään entistä useamman. Hallitus jatkaa työllistävää politiikkaa, jonka tuloksena yhä useampi työtön on saanut töitä. Työllisyyskehityksen suunta on oikea, ja matkavauhtikin on parantunut. Avoimien työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaanto-ongelma on todellinen ja vaatii uusia toimia, aivan kuten jaoston puheenjohtaja äskeisessä puheenvuorossaan totesi.

Yhtä hopealuotia ei ole olemassa, vaan tarvitsemme laajasti työvoiman liikkumiseen, osaamiseen, työkykyyn ja kannustinloukkuihin liittyviä ratkaisuja. Vaikka salissa moni tuntuu toivovan joskus päinvastaista, hallituksen hankat eivät tipu eivätkä kädet jäädy. Työllisyystavoitteen saavuttamisen eteen tehdään töitä ensi keväänäkin. Nyt onkin erityisen tärkeää tukea yritysten kasvua ja uudistumista, jotta yritysten kyky työllistää vahvis-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

tuu. Uutta luovat yrittäjät ja osaavat työntekijät mahdollistavat Suomen menestymisen. Meidän on huolehdittava, että kasvun rahoitus toimii ja yritysten toimintaympäristö on kilpailukykyinen.

Vuoden 2018 talousarvioesitys työ- ja elinkeinoministeriön osalta vastaa hyvin yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tarpeisiin. Olemme valmistelleet Business Finland -uudistusta, jossa innovaatorahoitus Tekesin ja Finpron palvelut kootaan yhteen. Business Finland madaltaa kynnystä tarttua innovaatio-, tuotekehitys- ja kansainvälistymispalveluihin, kun ne jatkossa löytyvät saman katon alta. Esitämme lisäpanostuksia kasvun, kansainvälistymisen ja innovaatiopolitiikan tukemiseen. Business Finlandin avustusvaltuudet ja lainavaltuudet kasvavat yhteensä 40 miljoonalla eurolla. Lisäksi Business Finlandin käyttöön osoitetaan täysin uusi 30 miljoonan euron pääomалaina, jolla rahoitetaan käynnistysvaiheessa olevia, toiminnallaan teollisuutta uudistavia ja kehittäviä yrityksiä.

Matkailun kehittäminen on yksi hallituksen kasvukärjistä. Matkailu 4.0 -hanketta tuetaan ensi vuonna 8 miljoonalla eurolla, josta vajaan 5 miljoonaa euroa sisältyy työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan Business Finlandin toimintamenoihin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan kiittää valtiovarainvaliokuntaa ja sen työ- ja elinkeinojaostoa hyvästä ja rakentavasta talousarvion valmistelusta. Työ- ja elinkeinoministeriöön kohdennetut lisämäärärahat tukevat omalta osaltaan hyvin kasvu-, vienti- ja uudistustavoitteita.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lindström, 5 minuuttia.

13.03 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa herra puhemies! Kuten elinkeinoministeri Lintilä toi edellä esille, on taloudessamme tapahtunut kauan odotettu käänne. Sekä tämä kuluva vuosi että tulevat vuodet näyttävät positiivisemmilta kuin mihin olemme viimeisen vuosikymmenen aikana tottuneet. Talouskasvun positiivisuus luo hyvän pohjan työllisyystilanteemme edistämiseksi. Työllisyyskehitys ei toistaiseksi ole ollut yhtä reipasta kuin talouskasvumme antaisi ymmärtää, ja tämä viestii vajaakäytössä olleiden resurssien valjastamisesta käyttöön. Olemme hallituksessa määrätietoisesti työskennelleet sen eteen, että työllisyystilanteemme paranisi. Toimiemme kautta meidän on vahvistettava yritystemme mahdollisuuksia työllistää sekä toisaalta sitten huolehdittava osaavasta työvoimasta ja sen saatavuudesta. Valtiovarainministeriö on arvioinut, että työttömyysaste laskisi ensi vuonna 8,1 prosenttiin ja vuonna 2019 7,8:aan. Suunta on oikea. Tässä kehityskulussa hallituksen tekemät toimet työllisyyden parantamiseksi näyttelevät merkittävää osaa. Yhä useampi työtön on saanut töitä.

Hallituksen asettamaan työllisyystavoitteeseen on totta kai vielä matkaa. Työ- ja elinkeinoministeriön uusimmassa ennusteessa arvioidaan kuluvan vuoden työllisyyden kasvuksi 15 000 henkeä. Hyvän talouskehityksen ja työllisyyskehitystä tukevien toimenpiteiden siivittämänä vauhti kiihtyy ensi vuonna, jolloin työllisyyden kasvun arvioidaan olevan 25 000 henkeä. Tämä kehityskulku johtaisi työllisyysasteen yli 70 prosenttiin.

Viimeisimmän työllisyyskatsauksen mukaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli lokakuun lopussa 272 500 työtöntä työnhakijaa, joka on yli 56 000 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömyyden voimakas lasku työttömyystilastoissa on johtunut niin suhdannekäänteestä kuin työttömien määräaikaishaastattelujen myötä tilastojen ajantasaistumisesta sekä jossain mielessä tästä kertaluonteisesta eläkeratkaisusta, joka kantaa myös allekirjoit-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

taneen nimeä. Vuoden takaiseen verrattuna positiivista oli myös se, että lokakuun lopussa oli avoimia työpaikkoja yli 13 000 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Me olemme lisänneet valtion toimia. Aktivointiaste oli lokakuun lopussa 31,6 prosenttia, joka on 3,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Määräaikaishaastatteluita lisäämällä olemme päässeet jo tilanteeseen, että ajantasaisia työllistymissuunnitelmia on kahdella kolmasosalla työttömistä. Muutos vuoden alun tilanteeseen on merkittävä. Tuolloin määräaikaishaastattelu oli tehty 18 prosentille työttömistä ennen kolmen kuukauden työttömyyden kestoa. Haastattelujen tarkoitus on palvella ja tukea työtöntä työnhaussa aiempaa paremmin.

No, uusia työllisyyttä parantavia toimia on valmisteltu ja tulossa voimaan. Mainitsen muutaman: me parannamme työnhakijoiden mahdollisuutta kehittää osaamistaan työttömyysetuutta menettämättä, helpotamme työttömien oikeutta aloittaa yritystoimintaa työttömyysturvalla, vakinaistamme Ohjaamo-toiminnan ja laajennamme Ohjaamojen palvelukokonaisuutta, lisäämme tulosperusteisia hankintoja tavoitteenamme 10 000:n alle 30-vuotiaan ohjaaminen uusiin palveluihin, lisäämme palkkatuen tarjontaa alle 30-vuotiaiden haastatteluissa sekä yhdistämme palkkatuen myöntämiseen työnhaku- ja työhönvalmennusta.

Arvoisa herra puhemies! Minäkin haluan kiittää omasta puolestani valtiovarainvaliokuntaa ja sen työ- ja elinkeinojaostoa tästä työstä, jonka olette tehneet, ja varsinkin siitä keskustelusta, joka jaostossa käytiin. Se oli mielestäni erittäin rakentavaa ja asiallista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, ja ne aloittaa edustaja Filatov.

13.08 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki iloitsemme siitä, että taloudessa ja työllisyydessä näkyy hieman valoa pitkän vaikean tilanteen jälkeen. Mutta kun täällä tänään hyväksyttiin niin sanottu työttömyysturvan aktiivimalli, joka tosiasiallisesti leikkaa työttömyysturvaa ja antaa valtiolle oikeuden olla passiivinen aktiivitoimien tarjoamisen suhteen tai ei ainakaan edellytä sitä tarjoamista, niin kysyisin ministeriltä: miten te aiotte selvitä siitä taloudellisesta yhtälöstä, että valiokunnissa on käynyt selvästi ilmi, että ne resurssit, joita meillä on varattu aktiivitoimiin, eivät riitä turvaamaan niitä toimia, joita tämän mallin toteuttamisessa tarvittaisiin?

Toinen kysymys liittyy oikeastaan näihin haastatteluihin. Ne ovat hyvä asia, niitä on aikanaan tehty, sitten resurssipulan vuoksi niitä on jätetty tekemättä, ja nyt on taas ikään kuin otettu organisaatiota niskasta kiinni, että niitä tehtäisiin. Niiden tarkoitus pitää olla auttaa työtöntä, mutta nyt, ikävä kyllä, moni työtön ei edes huomaa, että häntä on haastateltu, koska se on tapahtunut sähköisesti [Puhemies koputtaa] tai muutoin sellaisella tavalla, että sitä ei ole noteerattu. Mitä tälle tehdään?

13.09 Kaj Turunen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin elinkeinoministeri Lintilä sanoi, meillä on hyvä talouskasvu tällä hetkellä ja vienti vetää. Mutta me olemme tulossa sellaiseen tilanteeseen, että meillä alkaa teollisuuden kapasiteetti olla jo likipitään täysin käytössä, ja jotta me pystymme vastaamaan tähän viennin vetoisuuteen, meidän pitäisi pystyä myöskin investoimaan uuteen tuotantokapasiteettiin. Sitten samassa yhteydessä me toisaalla käsittelemme yritystukia ja mietimme niitten perkaamista. Kysyi-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

sin ministeriltä, kun ette avauspuheessa maininneet näitä yritystukia, minkälainen näkemys ministerillä on siitä, että samassa yhteydessä kun ihan oikeutetusti katsotaan yritystukia, pystyttäisiin kuitenkin säilyttämään kansainvälinen kilpailukyky ja samaan aikaan myöskin edistämään niitä investointeja, joita me tarvitsemme. Kysyn: miten me tai miten itse asiassa ministeriössä nähdään tämän asian ratkaisu?

13.10 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomeen suuntautuvalla matkailulla on kasvava talous- ja työllisyysmerkitys, ja se rinnastuu taloudellisesti vientiin. Matkailun edistämiseen on nyt tulossa ensi vuodelle merkittävä määrärahalisäys, jopa 80 prosentin lisäys, ja siitä on syytä osoittaa kiitos erityisesti elinkeinoministeri Lintilälle, että tähän asiaan on tartuttu näin ansiokkaalla tavalla. Olemme kuitenkin edelleen muista Pohjoismaista jäljessä, ja ilmeisesti jatkuvasti pitäisi tähän käytettävää määrärahaa lisätä. On ollut suunnitteilla myös yhteispohjoismainen markkinointi, ja olisinkin kysynyt ministeri Lintilältä, mitä tälle yhteispohjoismaiselle markkinoinnille nyt kuuluu.

13.11 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Suomen Pankin eilisen uutisen mukaan taloutemme nousee, mutta työttömyys laskee liian hitaasti. Meillä on kaksi ongelmaa: ne ovat ikääntyminen sekä kohtaanto-ongelmat. Kohtaanto-ongelmat ovat taas jaettavissa kahtia. Ne ovat sitä, että ammattitaito ja osaaminen eivät kohtaa tai työpaikat eivät sijaitse siellä, missä työttömät. Meidän täytyy siis päivittää näitten ihmisten osaamiskykyä, tietoja ja taitoja. Meillä on oma malli vajaatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien tukemiseen, ja se olisi yksi vaihtoehto. Sitten taas tähän työpaikkaongelmaan me esitämme muuttotukea toisaalta, mutta totean myöskin sen, että palvelualan työpaikkoja pitää koettaa synnyttää sinne, missä niitä työttömiä on, ja matkailu on oikein hyvä siihen. Esitämme luontomatkailua, kalastusmatkailua ja tämmöisiä aktiivilomia, joilla ihmiset kuluttavat huomattavasti enemmän.

Esitämme lisäksi vielä työtilimallia, jossa poistetaan taloudellis-hallinnollinen taakka ihmisiltä.

13.12 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään hyväksytty työttömien aktiivimalli on häpeällistä työttömien kyykyttämistä. Parempi tapa kannustaa silpputyön vastaanottamiseen olisi korottaa työttömyysturvan suojaosaa, kuten vasemmisto on esittänyt vaihtoehtobudjetissaan. Myös ajantasainen tulorekisteri, jossa myös sosiaaliturvaetuudet olisivat reaaliaikaisesti, auttaa ja vähentää byrokratialoukkua.

Arvoisa puhemies! Panokset tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaan maksavat itsensä takaisin, sillä ne parantavat tuottavuutta ja synnyttävät uusia innovaatioita ja laittavat liikkeelle yksityisiä tutkimuspanoksia. Yksi Tekes-euro laittaa liikkeelle kaksi yksityistä tutkimus- ja tuotekehityseuroa. Tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatio-osuus bruttokansantuotteesta on kuitenkin pienentynyt vuosia, ja erityisen paljon on nykyhallitus leikkannut. Pientä parannusta tulee ensi vuonna, mutta se ei edelleenkään kata leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Haluan kysyä ministereiltä: mikä on ensi vuoden tki-taso suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja onko se riittävä?

13.13 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nollatuntisopimuksia on yritetty suitsia viimeisen vuoden aikana, ja nyt lakiesitys on vihdoinkin tullut taloon. Se tulee käsiteltäväksi helmikuussa. Hyvä, että asia edistyy, mutta tässäkin lakiesityksessä on

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

joitakin ongelmakohtia. Siinä ensinnäkin edellytetään sitä, että työntekijän tuntimäärä olisi vakiintunut. Miten te aiotte määritellä tämän vakiintuneisuuden?

Toinen ongelma liittyy siihen, että lakiesityksessä työntekijän on itse pyydettävä työnantajalta neuvottelua, jossa tätä tuntimäärää tarkistetaan, ja kun tiedämme aina työntekijän ja työnantajan aseman näissä neuvotteluissa, niin tilanne ei ole kovinkaan kelvollinen, etenkin kun neuvottelun tulos ei sido työnantajaa. Miten te aiotte turvata työntekijän aseman näiden neuvotteluiden aloittamisessa ja niiden kuluessa?

13.14 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindström, te olette tällä vaalikaudella leikannut työttömien etuuksia merkittävällä tavalla: 100 päivää pois työttömyyspäivärahan piiristä ja nyt tämä aktiivimalli, 5 prosentin leikkaus, ahkerille ihmisille, jotka yrittävät päästä töihin tai koulutukseen. Tilanteessa, jossa koulutusta tai työpaikkoja ei ole, te olette valmiit leikkaamaan 5 prosenttiyksikköä näitten ihmisten toimeentulosta 3 kuukauden ajaksi kerrallaan. Tämä on häpeällinen esitys. Tämä on häpeällinen lainsäädäntö, jota te olette kuvannut, että se on kivi pullassa. Miksi, ministeri Lindström, te ette ole poistanut tätä kiveä pullasta ja korjannut tilannetta? Te olette perustellut sitä silleen, että on ollut kymmenen kohdan ohjelma, joka korjaa tilannetta, mutta niin kuin tässä äsken kuultiin tuohon nollatuntisopimukseen liittyen, se on yksi tämän paketin osa, ja se nollatuntisopimuksiin liittyvä pelisääntö, joka täällä eduskunnassa on, on täynnä löperyyksiä. Ministeri Lindström, jos ja kun SDP aikanaan nousee hallitukseen, niin me tulemme perumaan nämä teidän leikkauksenne. Ne ovat käsittämättömiä, epäoikeudenmukaisia leikkauksia.

13.15 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että Suomen talous on vihdoinkin ja viimein saatu kasvu-uralle, ja pitää nostaa ihan erikseen tämä metsäteollisuuden kasvu tässä maassa, joka on ollut moottorina niin monta, monta kertaa tämän maan nousussa ihan sieltä itsenäisyytemme alkua ajoista — näin 100 vuoden juhlavuonna kannattaa mainita. Nimittäin on niin, että kun metsäteollisuus on lähtenyt liikenteeseen, se vaikuttaa tietenkin metsätalouteen ensimmäisenä, sieltä kautta työllisyyteen. Sitten se vaikuttaa koneiden rakentamiseen. Meillä on monia, monia merkittäviä kansainvälisiä tuotemerkkejä: monitoimikoneita ja metsäkoneita ja muita valmistetaan. Sitten on kemianteollisuus ja sitten on sähköteollisuus, kuljetuspuoli, satamat. Koko tämä ketju on lähtenyt pelaamaan erittäin hyvin, ja ihmettelen suuresti, että oppositio esimerkiksi tässäkin asiassa löi kapuloita rattaisiin, kun tätä LULUCF:ää ja RED II:ta ovat meidän ministerit vieneet eteenpäin Euroopan unionissa kiitettävästi. Paikalla olevat molemmat ministerit, Lintilä ja Lindström, ja koko hallitus ovat aktiivisesti osallistuneet siihen. Tästä pitää teille kiitos antaa, ja minä ihmettelen vain, että oppositio lyö kapulaa rattaisiin ja täällä sitten hirmuilee siitä, että onko tehty mitään. [Puhemies koputtaa] Voi hyvän aika, kun ei edes tilastoja tunneta.

13.17 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen toimet ovat valitettavasti keskenään ristiriitaisia. Edustaja Juhantalo nosti aivan oikein esille matkailun ja sen merkityksen. Lappi on ykkönen matkailumaakunnista, ja potentiaalia on vieläkin enemmän, mutta matkailu on hyvin voimakkaasti kausiluontoista. Ensinnäkin pitäisi huolehtia siitä, että kehitetään alueen elinkeinoelämää monipuolisesti, samaten koulutusjärjestelmiä, jotta työvoiman saatavuus pystytään myös kausitöissä turvaamaan.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Mutta tämä niin sanottu aktiivimalli rankaisee myös sellaisia aktiivisia kausityöntekijöitä, jotka ovat pystyneet hakemaan itselleen työn esimerkiksi puoleksi vuodeksi. Sen jälkeen, jos ei pääse koulutukseen, toimenpiteisiin tai saa jotain muuta työpaikkaa, niin kolmen kuukauden jälkeen aletaan tämän aktiivimallin mukaan rankaisemaan myös näitä aktiivisia työntekijöitä. Mikä tässä on se palkitseva elementti? Kuinka tämä kannustaa ihmisiä luomaan sen kausityön ympärivuotiseksi työksi?

13.18 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriö, joka vuonna 2008 yhdistettiin työ- ja elinkeinoministeriöksi, on ollut hyvä uudistus viimeisen noin 10 vuoden aikana. Mutta kysynkin teiltä molemmilta ministereiltä, onko yhteistyö toiminut ministeriön sisällä sillä tavalla kuin alun perin ajateltiin työ- ja elinkeinoasioiden osalta.

Edustaja Hoskoselle on pakko todeta, että ihan niin kuin perustuslakikin sanoo, niin SDP on vain huolissaan siitä, mikä on julkisen vallan tehtävä. Julkisen vallan tehtävä on se, mitä perustuslakikin sanoo.

Mutta sitten haluaisin kysyä vielä ministeri Lintilältä omistajapolitiikasta. Valtion kehittämis-yhtiö, sen kehittäminen — olette puhuneet paljon siitä, että nyt taseet laitetaan töihin ja ensimmäinen hankkeenne on SoteDigi-yhtiö, jonka rooli on jäänyt ainakin maakunnissa hieman epäselväksi. Koska selkeytyvät Vake Oy:n strategia ja toimenpiteet tulevalle vuodelle?

13.19 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itsekin muuttaman sanan kysyn tästä aktiivimallista. Tänään todellakin aktiivimallista äänestettiin, ja nyt olisi tietysti sen analysoinnin paikka ennen kaikkea siitä näkökulmasta, mikä on osoitus työttömän aktiivisuudesta. Ennen kaikkea itseäni kiinnostaa se omaehtoinen koulutus, koska itse pidän aika tärkeänä, että viranomaiset pystyisivät näkemään, että omaehtoinen koulutus voisi olla aika laaja-alaista ja sitä kautta olisi mahdollisuus osoittaa aktiivisuuttaan ja tuota näkökulmaa siinä. Toinen kysymys on tietysti, että jos tällä hetkellä ei ole töitä lähialueillakaan, niin voisiko tietyissä tilanteissa myöskin vapaaehtoinen työ tai vastaava olla näkökulmana ja myöskin yhtenä vaihtoehtona. Oleellistahan on, että me saamme nämä ihmiset toimimaan osana yhteiskuntaa ja viemään eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Ykkös-vaihtoehtona on aina tietysti normaali työelämä.

13.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ymmärtää aktiivisen työvoimapolitiikan kovin erikoisella tavalla, sillä esimerkiksi tämä nyt hyväksytty aktiivimalli ei aktivoi, vaan se passivoi. Hallitus itsekin nimittäin arvioi, että pitkäaikaistyöttömiä ajautuu entistä enemmän toimeentulotukiasiakkuuksiin, ja tutkimuksista tiedämme, että toimeentuloasiakkuudesta on erittäin vaikea päästä työn syrjään takaisin kiinni.

Jos hallitus olisi halunnut aidosti edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä, se olisi suunnannut lisäresursseja TE-toimistoihin. Resurssit ovat tällä hetkellä todella ala-arvoisella tasolla. Se olisi panostanut työn etsintään, työhön valmennukseen, henkilökohtaiseen tukeen ja kuntoutukseen ja erityisesti koulutukseen. Koulutus on nimittäin paras tapa edistää työllistymistä, ja se on myös paras tapa vastata markkinoiden kohtaanto-ongelmiin. Valitettavasti näitä keinoja on hallitus käyttänyt hyvin rajallisesti.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

13.21 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Business Finlandin tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa esimerkiksi näitä yrityksille tarjottavia kansainvälistymismahdollisuuksia, ja onkin huomattavaa ja on tärkeätä, että myös pkt-yritykset tulevat mukaan, koska ne ovat kanssa lähteneet viemään tätä vientiä aika paljon eteenpäin. Samoin sitten on todettava täällä, että Venäjän-vienti ja kone- ja kalustohankinnat ovat lähteneet kasvuun etenkin viime vuoden loppuvuodesta, niin että ihan myönteistä on.

Sitten mitä tulee ministeri Lindströmin postiin, niin hänellä on näitä erilaisia toimenpiteitä varsinkin nuorten työttömien vähentämiseen. Tämä koulutuspaketti on hyvä, että on ammatilliseen koulutukseen saatu lisää, ja sitten kun ajatellaan heikompia nuoria, niin tämä psykososiaalinen palvelupaketti käsittää paljon, ja sillä toivottavasti saadaan myönteistä aikaan, niin että jokainen heikompikin nuori työllistyy tai sitten saa sen tärkeän koulutuspaikan.

13.22 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin molemmille ministereille suuret kiitokset hyvin vastuullisesta ja määrätietoisesta työstä Suomen hyväksi, ja sitten aivan erityiskiitos vielä hallitukselle ja ministeri Lintilälle kaikesta siitä työstä, mitä tämänkin vuoden aikana on Terrafamen hyväksi tehty. Usko Terrafameen on totta vieköön kannattanut, ja siellä mennään vahvasti nyt eteenpäin.

Mutta tuota kaivospotentiaaliahan meillä on esimerkiksi tuolla pohjoisessa valtavan paljon, ja yhteiskunnan kannalta olisi tietysti hyvä monella tavalla pyrkiä miettimään sitä, millä tavalla tätä valtavaa kaivospotentiaalia ja mineraalipotentiaalia voidaan edelleen jatkossa Suomen hyväksi käyttää. Mitä ajatuksia ministerillä tämän osalta olisi? Jonkin verran on puhuttu esimerkiksi kaivosprofessorista tuonne Pohjois-Suomeen. Onko tämäntyyppisellä ajatuksella minkälaista kannatusta teidän puoleltanne?

13.23 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki ovat varmaan samaa mieltä, että työ tuo ihmiselle taloudellista turvaa. Työn puute taas lisää terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Vuonna 2016 Suomessa oli jopa 43 000 pitkäaikaissairasta tai vammaiseksi merkittyä työnhakijaa. Työttömyysturvalain aktiivimallissa henkilön tosiasiallista työkykyä ja mahdollisuutta osallistua eri tehtäviin ja palveluihin ei täysin huomioida. Aktiivimalli leikkaa heiltä, joilla ei ole terveydentilansa vuoksi todellista mahdollisuutta työllistyä. Aktiivimalli myös todennäköisesti lisää menoja muissa tukimuodoissa, kuten toimeentulotuessa ja asumistuessa, jotka ovat jo nyt räjähtämässä hallituksen käsiin. Pitkäaikaistyöttömät eivät pakottamisella työllisty. Se on varmaa. Kysynkin teiltä, ministeri: mitä toimia aiotte tehdä pitkäaikaistyöttömien terveydentilan parantamiseksi?

13.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan lähteä tähän kysymykseen kotimaakuntani kautta, ja katson vähän tulevaisuuteen enkä pidätydy nyt tässä päivässä. Meillä Satakunnassa, joka on teollisuuden vientimaakunnista kakkonen bruttokansantuotteineen per capita nähden, on erittäin vahvat tukijalat teollisuudessa. Meillä on Suomen suurin metallurgisen teollisuuden keskittymä, meillä on meriteollisuus ja telakkateollisuus yhdessä, meillä on kemiaa, meillä on metsäteollisuutta, meillä on erittäin laaja, voimakas elintarviketeollisuus. Mutta maakunnan korkeakoulukeskuksesta ei valmistu yhtään diplomi-insinööriä. Kysyisin ministeri Lintilältä: käynnistetäänkö Opetushallituksen kanssa keskusteluja, että elinkeinoelämä ja korkeakoulujen oppimispaikat, oppimisympäristöt voivat kohdata niin, että työssäoppimisen ja harjoittelupaikkojen,

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

tutkimuksen ja kehityksen panoksia suunnataan sinne, missä voi uutta tulevaisuuden työtä olla paremmin tarjolla?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän vaiheeseen debattia myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: edustajille Kari, Kauma ja Juhantalo. Sen jälkeen ministerien vastaukset ja jatkamme debattia.

13.26 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen ylpeä siitä, että puolueeni puheenjohtaja, edustaja Rinne totesi, että tämä työttömiä epäoikeudenmukaisesti kohteleva aktiivimalli perutaan, kun SDP tulee hallitukseen.

Tässä edustaja Jaskari totesi, että tätä lain analysointia tulee tehdä jatkossa. Tietenkin olisi ollut toivottavaa, että lain analysointi olisi tehty huolella jo ennen kuin lakiesitys tänne eduskuntaan saapuu. Kysynkin ministeri Lindströmilä: kun perustuslakivaliokunta totesi, että lakiesitys ei ole ongelmaton perustuslain näkökulmasta, eikö tämä signaali olisi jo riittänyt siihen, että lakiesitys olisi lähtenyt uuteen valmisteluun?

13.26 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tosiaan tänään hyväksyneet tämän työttömyysturvan aktiivimallin. Itse en tosiaankaan kannata sen kaatamista, vaan sen kehittämistä. [Antti Rinne: Sama asia!] Oikeastaan olisin työministeri Lindströmilä kysynyt: kun käsittääkseni työ- ja tasa-arvovaliokunta oli ottanut vapaaehtoistyön mukaan tähän malliin — sekin voisi kerryttää sitä työtä — niin mistä syystä se jätettiin ulkopuolelle?

Sitten toinen kysymys, minkä haluaisin työministeri Lindströmille esittää, koskee tätä suojaosaa. Olen sitä selvittänyt tuolla eduskunnan tietopalvelussa, ja siellä on erilaisia vaihtoehtoja. Yksi tapa nostaa sitä olisi sitoa se esimerkiksi ansiotasoon, joka henkilöllä on ollut ennen työttömäksi jäämistä. Se voitaisiin nostaa 600 euroon esimerkiksi sillä tavalla, että se saavuttaisi tämän maksimipisteensä silloin, jos henkilöllä on ollut noin 5 000 euron kuukausitulot. Tämä itse asiassa pystyttäisiin toteuttamaan kustannusneutraalisti, hiukan [Puhemies koputtaa] muuttamalla niitä päivärahan kertymäparametreja. Kysyisin: mitä mieltä olette tällaisesta?

13.28 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Myönteistä huomiota kiinnitän tuohon Terrafameen. Jaostomme oli ennakkoluulottomampi kuin Suomen hallitus ja lausui siitä paljon rohkaisevia sanoja ja toimi myös rohkeammin kuin hallitus.

Mutta vieläkin panostan matkailuun. Molempien ministerien puheenvuoroissa tuli niin työllisyys kuin pk-yritykset. Suomalaisen matkailun probleema on meidän pääomiemme vähäisyys. Valtionosuus on välttämätön siinä, ja, ministeri Lintilä, erinomaista työtä pitää jatkaa. Koska meidän matkailuyritysten taseet ovat vielä niin vaatimattomat, niin tämä vaihe on vielä valtion käsissä. Se on välttämättömyys. Jos ajatellaan talvimatkailua, meidän täytyy vain investointien kautta saada sekä syys- että kevätmatkailua vähintään kuukaudella jatketuksi. Se lisää matkailun voimaa, ja se lisää investointien panosta ja tärkeyttä nostaa sitä voimaa. Minä toivon sille menestystä. Se auttaa molempia sektoreita, sekä ministeri Lindströmin että ministeri Lintilän sektoria.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lintilä, 3 minuuttia.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

13.29 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Hyvin tiiviisti pyrin vastailemaan näihin, mitä kohdistui tänne omalle sektorilleni.

Ensinnäkin talousvaliokunnan puheenjohtaja Turunen, kapasiteetin vähyys: On kylmä totuus, että meillä tuli kymmenen vuoden investointipula eli tuli surullisen kuuluisa Lehman Brothers ja sen jälkeen lähtenyt kymmenen vuoden paitsio investoinneissa, mikä tällä hetkellä näkyy siinä, että meillä ei kapasiteetti kaikilta osin riitä. Nyt meillä ovat investoinnit hyvässä kasvussa, ja tämä pitää tietysti saada edelleen jatkumaan. Kun kysyitte, mitenkä näitä yritystukia pitäisi kohdistaa, niin olen itse ollut puoliväliriihessä sitä harjoitusta tekemässä ja voin sanoa, ettei ole helppo harjoitus. Annan kyllä ihan täyden työrauhan tälle parlamentaariselle ryhmälle. Eittämätön totuus on tietysti se, että kyllä säilyttävistä uudistaviin pitää siirtyä, mutta sillä tavalla, että me emme vaaranna kansainvälistä kilpailukykyä. Emme me voi ajaa itseämme heikompaan tilanteeseen kuin missä meidän kilpailijamaamme ovat. Eli tämä on varmasti hyvä huomioida.

Sitten edustaja Kiviranta kysyi matkailusta, onko yhteistä pohjoismaista markkinointia. Meillä oli Pohjoismaitten elinkeinoministereitten kokous Bergenissä, jossa alustavasti sovittiin tällaisesta yhteisestä pohjoismaisesta matkailustrategian tekemisestä. Eli varmasti sen tiimoilta voidaan ottaa esille tällaisia. Me tunnistamme erittäin hyvin sen valtavan potentiaalin, mikä varsinkin Aasiasta kohdistuvalla matkailulla on Pohjoismaita kohtaan. Siinä me Pohjoismaat löydämme kyllä ihan hyvin toisemme.

Edustaja Vähämäki, hyviä aloitteita tuntuu olevan. — Jaa, Vähämäki on näemmä lähtenyt tekemään niitä aloitteita lisää, kun ei ole enää paikalla. [Naurua]

Sitten, edustaja Sarkkinen, panostukset innovaatioihin. Äärettömän tärkeä asia. Ehdottomasti oikea linjaus, että me saimme nyt käännettyä suuntaa, ei paljon mutta käännettyä. Meidän innovaationsijoitukset suhteessa bkt:hen ovat tuommoisen 2,6—2,7 — sanotaan välistä 2,65. Sen tulisi olla mielellään 3,5:n, 4:n kieppeillä, ja sen pitää ilman muuta olla se tavoittila.

Edustaja Skinnari, miten työt ovat sujuneet ministeriössä: Hyvin minä olen tuon kollegan kanssa pärjännyt siellä, ei mitään ongelmaa. Kyllä meillä on erittäin hyvä yhteistyö, ja itse asiassa me tällä hetkellä käymme läpi organisaatorakennetta ja hallintosäätöä, jotka tulevat ensi vuonna voimaan, ja entisestään pyrimme tiivistämään sitä toimintaa. Mutta kyllä meillä on hyvin mutkattomat suhteet.

No, sitten Vake. Se, että Vaken varsinainen strategia ei ole tullut ulos, johtuu siitä, että Vaken oikeastaan ensimmäinen toiminnallinen vuosi on 2018. Nyt on hallituksen puheenjohtaja valittu, eli Reijo Karhinen tulee puheenjohtajaksi. Meillä on tällä hetkellä toimitusjohtajan rekrytointi päällä, ja hallitusjäsenet tullaan nimeämään ihan lähiaikana, eli sen myötä se tulee.

Business Finlandiin, edustaja Mäkipäälle: Pkt-yritykset tulevat varmasti [Puhemies koputtaa] hyötymään siitä, että meillä on Team Finland -koordinaattorit joka maakunnassa.

Lyhyesti: Edustaja Myllykoski, tämä on opetus- ja kulttuuriministeriön asia tietysti, mutta meillä on tämä Länsi-Suomen siltasopimustyöryhmä, jossa näitä asioita tietysti tulee esille. En muista suoralta kädeltä, [Puhemies koputtaa] onko Satakunnasta tällaista esitystä siellä ollut.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lindström, 3 minuuttia.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

13.33 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Kiitoksia kysymyksistä. Aloitan itse asiassa tästä aktiivimallista, koska tämä nyt nousi tässä jälleen kerran ymmärrettävästi keskusteluun. Vaikka nyt se työtön työnhakija pystyisi sillä omalla toiminnallaan vaikuttamaan siihen etuutensa tasoon, niin tämän työttömyysetuuden saajalta edellytettävä aktiivisuus tässä mallissa on osin riippuvainen, niin kun täällä tuotiin esille, näitten julkisten työvoimapalvelujen tarjonnasta. Tämän takia tämän vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa varattiin se 10 miljoonaa euroa julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin, aktiivimallin käyttöönottoon. Lisäksi 18:n talousarvioon on lisätty 25 miljoonaa euroa edellä mainitulle momentille samaan käyttötarkoitukseen. Tätä ei kohdenneta erityisesti tiettyihin palveluihin, vaan se on käytettävissä työttömien työnhakijoiden kannalta tarkoituksenmukaisempiin palveluihin. Eli näitä työllistymistä edistäviä palveluita ei järjestetä vain siksi, että työttömät voisivat välttää tämän työttömyysetuuden aleneman, vaan palvelun on oltava tarkoituksenmukainen henkilön työllisyyden edistämiseksi. On samalla syytä myös korostaa sitä, että tämä edistää niitä mahdollisuuksia palveluihin pääsemiseksi nykyiseen tilanteeseen verrattuna, eli sen takia sinne on lisätty rahaa. Ymmärrän nämä huolet täysin.

Sitten tästä aktiivimallista ja siitä kysymyksestä, miksemme me vedä tätä pois: Täällä on esitetty kehittämispuheita, ja ne tulevat hallituspuolueitten kansanedustajan suusta. Aivan varmasti olen valmis kehittämään tätä mallia. Tämä on nyt lähdössä käyntiin. Me saamme sieltä sitten kokemuksia. Sen jälkeen kun me saamme kokemuksia, me voimme reagoida tähän. Tämänkin takia se StV:n mietinnössä oleva ponsi on erittäin tärkeä, että me voimme reagoida sitten tarvittaessa, jos tulee jotakin ongelmia. Ja kun on nyt sitten kysytty, miksi me emme vedä tätä pois, niin vielä kerran ja ihan kohteliaasti esitän: siis hallitus linjasi ja kertoi työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa käydyn keskustelun pohjalta, miten me olemme etenemässä tammöisen kymmenen kohdan listan mukaisesti, ja siinä oli ensimmäisenä, että aktiivimallin valmistelu etenee työllisyystyöryhmän muistiossa esitetyn mallin mukaisesti. Olen täällä sanonut moneen kertaan, että se sisältää erittäin ikäviäkin piirteitä, mutta tässä listassa on paljon hyviä asioita, muun muassa täällä kysytyt nollatuntisopimukset. Oletteko te siis sitä mieltä, että jos aktiivimalli vedettäisiin pois, sitten vedettäisiin nämä kaikki muutkin pois? [Hanna Sarkkinen: Kyllä ne hyvät voidaan toteuttaa!] — No niin, kun tässä on juuri se ongelma, niin kuin minä olen sanonut, että niitä rusinoita pullasta ei voi noukkia, kun me olemme yhdessä päättäneet, [Välihuutoja vasemmalta] että me viemme näitä kaikkia eteenpäin, myös niitä ikäviä asioita. Ja tämän takia tämä on ja pysyy. [Vasemmalta: Mutta huonot rusinat voi ottaa!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt otamme toisen debattikierroksen.

13.36 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin, että päästän ministeri Lindströmin tässä istunnossa tästä asiasta irti, mutta kun aloititte tuon keskustelun tällä tavalla: minä en ymmärrä sitä, miksi ylipäätään pitää tulla näitä ikäviä asioita, heikennyksiä työttömille, jotka ovat ahkeria, yrittävät töihin ja pyrkivät toimenpiteisiin. Silti te haluatte niitä tuoda tänne mukaan, ikään kuin se hallituksen päätös olisi joku Jumalan sana siitä, että pitää viedä tammöisiä ikäviä asioita eteenpäin. Leipokaa semmoinen pulla, joka parantaa työllisyyttä ja parantaa työttömien ihmisten toimeentuloa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Jaskari nosti hyvin esille näitä kehittämiskohteita sille paremmalle puolelle tästä lainsäädännöstä. Minun mielestäni tämä vapaaehtoisuustyön mietäminen osaksi välityömarkkinoita jollakin tavalla voisi olla järkevä asia. Siihen vapaaeh-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

toistoimintaan vain tarvitaan järjestöille rahaa, ja nyt hallitus on leikannut sieltä järjestöjen mahdollisuuksia työllistää. Tämä liittyy tähän työmarkkinakykyisyyteen. Ja toinen puoli on työvoiman tarjonta. Ministeri Lintilä ja ministeri Lindström: oletteko valmiit ottamaan SDP:n esityksen siitä, [Puhemies koputtaa] että 20 000 euroa ensimmäisen työntekijän palkkaamisesta saa verovähennystä, [Puhemies koputtaa] tai että nostetaan 30 000 euroon arvonlisäverotuksen alarajaa?

13.37 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lämpimät kiitokset kummallekin ministerille siitä työstä, mitä te työ- ja elinkeinoministeriössä olette tehneet. Tämä kasvu, mihin Suomi on päässyt mukaan, on pitkälti johdettu sieltä teidän ministeriöstänne, yhdessä toki hallituksen kanssa. Toki työllisyyden osalta meillä on jo Suomessa sellaisia alueita, missä on osaavan työvoiman saanti ongelmana, ja siksi olisi tarpeen nyt sitten ensi vuonna ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka tätä osaavan työvoiman tilannetta olennaisesti parantaisivat.

Jaoston puheenjohtaja Juhantalolle lämpimät kiitokset siitä työstä, mitä te teitte kansainvälistymisen ja yrittäjyyden edistämiseen erityisesti sen osalta, kun Pohjanmaalla vienninviestintä Viexpo, joka suuntaa omaa toimintaansa pk-yrityksille niiden kansainvälistymistä edistäviin palveluihin, sai eduskuntakäsittelyssä lisärahaa.

Ministeri Lintilä, vielä kysymys teille: Pohjanmaalla ovat olleet paljon esillä nämä akkuteollisuushankkeet. Mitä niille kuuluu tällä hetkellä?

13.38 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun keskusteltiin tästä aktiivimallista, niin edustaja Rinne sanoi, että tämän vapaaehtoistyön voisi ottaa mukaan. Ihan hyvä, mutta on paljon sellaista vapaaehtoistyötä, joka ei tarvitse rahaa. Se on vähän ihmeellinen näkökulma, että ei voi toimia vapaaehtoistyössä, jos ei sitten valtiolta rahaa tule.

Mutta olisin kysynyt tästä toisesta puolesta ministeri Lindströmilä. Yksi sellainen ratkaisumalli tähän aktivointiin on juuri kasvupalvelulaki, sellainen, että ne palvelut tulevat entistä monipuolisemmiksi niille ihmisille, jotka tällä hetkellä ovat työttöminä: heille tulisi yksityisen sektorin työvoimavälityspalvelua, kolmannen sektorin, julkisen sektorin. Se ei ole ainoastaan niin kuin edustaja Mäkisalo-Ropponen sanoi, että lisää rahaa TE-toimistoille, vaan sen palvelun avaaminen on tärkeää. Olisin kysynyt arvoisalta ministeriltä: Mitä tässä nyt on tapahtumassa? Koska tämä sektori saadaan auki, jolloin voitaisiin löytää kenties paljon enemmän myöskin niitä kuuluisia piilotyöpaikkoja?

13.39 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on surullinen päivä, ministeri Lindström. Tämä on surullinen päivä. Me olemme tänään nyt sitten pakotettuja hyväksymään tämän teidän leipomanne pullan, jossa on kivi. Minusta millään maalaisjärjellä tai kaupunkilaisjärjellä ei ole selitettävissä, miksi ihmeessä täytyy leipoa pulla, jossa on kivi. Tämä Lex Lindström tulee jäämään ikävästi historiaan työttömien kyykytyslakina. Kuka tämän kiven sinne pullaan haluaa? Minun mielestäni sen haluaa kokoomus. Kokoomus haluaa, ja siksi sinne pullaan on väen vängällä se kivi iskettävä. Tämä on järjetöntä, ja tämä on työttömiä kohtaan erittäin erittäin ikävä asia.

Puhemies! Minä olen hirveän tyytyväinen siitä, että puheenjohtaja Rinne on ottanut tänään voimakkaasti kantaa siihen, että mikäli SDP saa kansalta luottamusta seuraavissa vaaleissa ja pääsemme tekemään toisenlaista politiikkaa sinne hallitukseen, niin me tulemme

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

tämän päätöksen purkamaan. Ei ole mitään mieltä eikä kunniaa siinä, [Puhemies koputtaa] että suomalaisia työttömiä kyykytetään tällä tavalla.

13.40 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan ainutlaatuista, että meillä on laki, joka rankaisee aktiivisia ihmisiä siitä, että he tekevät parhaansa.

Edustaja Jaskari, on hienoa, että nyt jaksatte innostua tästä aktiivimallista, mutta me olemme vääntäneet näitä yksityiskohtia tässä salissa kolme iltaa, kolme iltaa, ja silloin kyllä hallituksen jäseniä ei ole juurikaan näkynyt. On kohtuullista tekopyhyyttä tulla nyt sanomaan, kun on äänestetty, että olisi sittenkin pitänyt ottaa se vapaaehtoistyö mukaan. Niin olisi. Sitä mieltä oli perustuslakivaliokunta, sitä mieltä olivat asiantuntijat, ja sitä mieltä olimme me kaikki täällä salissa keskustelleet.

Ministeri Lindström, kun sanotte, että yritämme vain poimia rusinat pullasta, teidän kannattaa muistaa, että työttömyysturvaa on nyt leikattu ja lyhennetty monin tavoin: koeaikaa on pidennetty, takaisinottovelvollisuutta yli puolitetty. Ei voi vaatia, että tällaista epäinhimillistä lakia hyväksyy kukaan.

13.42 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä maassa on tällä hetkellä liki 280 000 työtöntä, on hyvä muistaa, että heistä kolmannes eli liki 100 000 on pitkäaikaistyöttömiä. Ministeri Lindström, tämä teidän mallinne leikkaa näiltä ihmisiltä kohtuuttoman paljon. Se vie noin 33 euroa per kuukausi. Jos sattuu niin hyvin, että ansiosidonnainen on päällä, niin se vie moninkertaisesti.

Minä ihmettelen, että ihmiseltä, joka saa kuukaudessa 697 euroa miinus verot, te voitte viedä siitä vähintään 33 euroa kuukaudessa. Ihmettelen, miten te nukutte yöne. Tämä on aivan, aivan käsittämätöntä. Te sanotte, ettei voida viedä rusinoita pullasta, mutta miten samoilta ihmisiltä voidaan viedä? Työttömyysturvaa on lyhennetty jopa 300 päivään, ja sitten sanotaan, että meillä maksetaan liikaa työttömille ihmisille silloin, kun he jäävät työttömiksi, kun työpaikka kaatuu alta.

Ja ministeri Lintilä, jos meillä on tällainen määrä työttömiä, [Puhemies koputtaa] niin mikä on se keino, millä teollisuus saa vedettyä nämä ihmiset töihin ja palkattua heidät?

13.43 Martti Mölsä sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tämä surullista kuunneltavaa, kun oppositio, varsinkin SDP, valittaa maamme surkeaa tilannetta ja samaan aikaan maailman parhaisiin maihin kaikilla mittareilla lukeutuvan maamme taloustilanne kohenee ja kaksi suurinta talouteen vaikuttavaa tekijää kohenee vauhdilla. Vienti vetää ja työllisyys kohenee. Aikoinaan työväenlehti kirjoitti, että porvarien suvijuuhla epäonnistui hyvin. [Naurua] Herra ministeri, onko olemassa jokin lääke, [Antti Rinne: Kyllä naurattaa, kyllä naurattaa, voi voi!] jolla heidän pahaa oloaan voitaisiin lievittää, että he tavallaan osaisivat ilmaista asian samalla lailla kuin aikoinaan tämä työväenlehti, hieman positiivisella mielellä? [Pia Viitanen: Ai positiivisella mielellä?] — Positiivisella mielellä voisitte ottaa kantaa mielummin.

Ja ministeri Orpoa siteeraten, teitä harmittaa, kun hallitus on onnistunut kääntämään maamme tilanteen oikeaan suuntaan.

13.44 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai me olemme kaikki iloisia siitä, että talous on vihdoinkin kääntynyt aika vahvaan ja laaja-alaiseen kasvuun ja myös työttömyys alenee, mutta se on hyvin pieneltä osin, jos ollenkaan, hallituk-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

sen ansiota. Se kasvuvauhtikin on kiistatta kova, kun oikein syvältä lähtee, ja ehdottomasti myöskin kasvuprosentit ovat sen jälkeen korkeita, mutta joka tapauksessa hyvä asia. Mutta mikä tässä tilanteessa antaa sitten oikeuden tehdä historian kaikista karkeimpia päätöksiä suhteessa työttömiin tällä aktiivimallilla, vastoin perustuslakivaliokunnan kantaa, että tämä ei ole ongelmaton perustuslain kannalta, mikä tarkoittaa sitä, että se sisältää ongelmia perustuslain kannalta? Kun täällä on moneen kertaan tämä keskustelu käyty, niin oletin, että hallituksessa ihan oikeasti mietittäisiin, onko mitään järkeä viedä finaaliin asti tätä juttua, ja kysynkin oikeastaan ministeri Lindströmiltä: puhuitteko edes vakavasti [Puhemies koputtaa] hallituksen piirissä tämän esityksen pois vetämisestä kesken eduskuntakäsittelyn?

13.45 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun meillä on haasteita liian työttömyyden kanssa, niin kuitenkin myös yritysten rekrytointiongelmat ovat lisääntyneet ja vaikeuttavat jo useilla toimialoilla merkittävästi kasvunäkymiä. Esimerkiksi viime heinäkuussa julkaistun suhdannebarometrin mukaan rakennusalaalla noin 37 prosentilla vastaajista on vaikeuksia löytää osaavaa työvoimaa ja teknologiateollisuuden aloilla lähes viidennes yrityksistä kertoi osaajavajeen rajoittavan kasvua. Hyvä, että hallitus on ryhtynyt toimiin muun muassa työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantongelmien ja kannustinloukkujen purkamiseksi. Lisätoimia kuitenkin tarvitaan, kuten myös valtiovarainvaliokunta mietinnössään toteaa. Kysynkin: onko hallituksella suunnitteilla uusia toimia yritysten kasvua hidastavien rekrytointiongelmien helpottamiseksi?

13.46 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Valitettavasti en kuullut näitten vastausten alkuosaa, kun olin valmistelemassa uusia, hyviä aloitteita. [Naurua] Mutta totean sen, että itse asiassa tulevaisuusvaliokunnasta meillä on tulossa päivitys tähän Suomen sata uutta mahdollisuutta -julkaisuun ja me siinä julkaisemme tammi–helmikuussa sata uutta innovaatiota, päivitämme sen innovaatiolistan mutta saamme samalla myöskin Suomen sata uutta ammattia ja myöskin sata uutta säädöstä. Säädöksiä pitää uudistaa, jotta niitä ammatteja ja teknologioita voidaan tulevaisuudessa tehdä. Totean myöskin sen, että teknologiat luovat työtä ja antavat liiketoimintamahdollisuuksia samalla, kun me saamme vastauksia ihmisten ja yhteiskunnan valtaviin, isoihin ongelmiin. Tekoäly alustataloudessa on yksi hyvä hallituksen hanke. Nostan esiin vielä lohkoketjuteknologiat ja kvanttietokoneet sekä satelliittiteknologiat. Niissä kannattaa olla mukana.

Sitten totean vielä lopuksi, että mitä nopeammin me saamme otettua uusia teknologioita mukaan yhteiskuntaan, [Puhemies koputtaa] sitä nopeammin ja laajemmin ja syvällisesti me saamme työtä ja hyvinvointia ihmiskunnalle.

13.47 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri sanoi, että tähän on lisätty rahaa, jotta näitä aktiivitoimia voitaisiin tarjota, mutta teidän oman hallintoalanne edustaja totesi, että siihen on lisätty kyllä 25 miljoonaa, mutta kun budjetissa on pohjalla 20 miljoonan leikkaus, niin tosiasiallisesti se raha, joka tähän tulee, ei riitä ollenkaan tähän tarpeen täyttämiseen. Itse asiassa tuolla 25 miljoonalla olisi saatu palvelua 8 000 hengelle, mutta tosiasiallisesti rahaa on käytössä vain neljännes tästä, eli muutama tuhat ihmistä voi saada aktivointitoimia mutta kaikki muut jäävät ilman.

Kysyisin oikeastaan, koska tämä kohtaanto-ongelma on vakava, josta tässä salissa on puhuttu: miten te turvaatte sen, että tässä uudessa järjestelmässä työvoimapolitiittinen kou-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

lutus kohdentuu työttömiin, koska VOS-järjestelmässä suositaan nuoria opiskelijoita ja suositaan niitä, joilla ei ole tutkintoa, jolloin riskinä on, että oppilaitokset eivät ota työttömiä opiskelijoiksi?

13.49 Kaj Turunen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt jos olisi hattu, niin nostaisin sitä hattua työministeri Lindströmille, kun hän voimakkaasti puolustaa hallituksen yhteisiä päätöksiä, [Antti Rinne: Kokoomuksen linjaa!] kymmentä kohtaa tässä asiassa eikä erottele niistä mitään siinäkin tilanteessa, kun meillä hallituspuolueiden edustajat tulevat puhumaan tänne jatkokehityksestä. Minulla on oma näkemys vähän semmoinen, että jos se vain kokoomukselle sopii, niin tämä leikkauselementti tästä aktiivimallista voidaan kyllä perua. Se ei ole sinisille mikään iso juttu. [Antti Rinne: Kato kato! — Vasemmalta: Oho!]

Mutta minä palaisin siihen keskusteluun, kun täällä puhuttiin näistä pakkohaastatteluisista aikaisemmin ja työttömien kyykyttämisestä puhuttiin siinä yhteydessä. Minä luen pienen kappaleen Kansan Uutisista: "Selvityksen mukaan puolet katsoi määräaikaishaastattelujen auttaneen työllistymisessä." — Siis puolet katsoo näin. — "Myönteiseksi nähtiin henkilökohtainen yhteydenotto. TE-toimistoista saadun palautteen perusteella asiakkaat usein odottavat haastattelua ja valmistautuvat siihen." Kun puhuttiin työttömien kyykyttämisestä, niin nämä haastattelut on koettu hyväksi. Haluaisin kyllä nähdä myöskin [Puhemies koputtaa] tämän aktiivimallin, mitä hyötyjä tästä työllisyyden parantamiseksi saadaan.

13.50 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä työttömien kurituslaki tuo pahan mielen. Eilen sain semmoisen tilaston Suomen ely-keskuksilta, joka pani vielä miettimään tasa-arvonäkökulmasta, miten nämä avoimet työpaikat kohtaantuvat pitkäaikaistyöttömiin ja työttömiin. Esimerkiksi Varsinais-Suomen kohdalta, Etelä-Suomessa yleisemminkin, on tarjolla 10 prosentille työttömistä avoin työpaikka, sitten kun mennään Etelä-Savoon, noin 6—7 prosentille. Onhan tässä työttömätkin pantu jo lähtökohtaisesti täysin eriarvoiseen asemaan. Mitä sanotte, ministeri Lindström, tästä?

Sitten tietysti koulutusihmisenä omaehtoinen koulutus pitäisi nyt määrääjäksi [Puhemies koputtaa] vähintäänkin vapauttaa sillä tavalla, että sitä on tarjolla oikeasti halukkaille.

13.51 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen puheenjohtaja, valtiovarainministeri Orpo totesi Talouselämän haastattelussa, että Suomi tarvitsee maahanmuuttoa, ja osin maahanmuuttoon liittyen hän ehdottaa palkanalennuksia henkilöille, joilla on osaamisessa puutteita. Tämä koskee siis myös suomalaista työvoimaa. Nyt hallitus on saanut läpi aktiivimallin, jossa heikennetään työttömien turvaa ja pakotetaan ottamaan mitä työtä tahansa vastaan, myös sitä, mikä ei kuulu omaan koulutuksen alaan. Silloinhan hakija ei ole siihen tarpeeksi pätevä, joten nyt täältä kokoomuksen puolelta ehdotetaan, että häneltä voidaan leikata palkkaa — laitetaan vaikka parilla eurolla tunnissa töihin ja haetaan sitten tukia loput. Haluaisinkin kysyä ministeri Lindströmiltä: onko puhuttu hallituksen keskuudessa tästä, tuleeko tämä ensi vuonna sitten vastaan? Tämä on hienoa huomata, että edustaja Turunenkin on nyt huomannut, [Puhemies koputtaa] kuinka tämä aktiivimalli on susi jo syntyessään, ja on pelko tullut, kun äänestäjät ovat

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

antaneet kommenttejaan. [Puhemies koputtaa] Hyvä sanoa, että on valmis perumaan, kun tietää, että kokoomus ei suostu siihen.

13.52 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turunen tuosasi totesi, että hän nostaisi hattua ministeri Lindströmille tässä aktiivimalliasiassa, ja niin teen myös minä, koska minusta teidän asenteenne on juuri oikea tässä. Olette vienyt tätä asiaa eteenpäin, vaikka sille on suuri vastustus, mutta samanaikaisesti tiedostatte sen mahdolliset virheet ja myöskin sen, että tätä mallia tullaan kehittämään sitä mukaa kuin siitä saadaan kokemuksia. Minusta se on erittäin hyvä asia.

Mutta yksi kysymys ministeri Lintilälle: Matkailualalta lähinnä tulee hyviä uutisia nykyään todella paljon, se on menossa eteenpäin. Käsittääkseni teillä oli työryhmä, jossa pohdittiin tätä kesälomien ja loma-aikojen muuttamista ja siirtämistä vastaamaan paremmin muuta Eurooppaa. Onko siitä jo joitakin tuloksia ja johtopäätöksiä nähtävissä?

13.53 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinojaosto teki erinomaista yhteistyötä puheenjohtaja Kauko Juhantalon johdolla, ja yksittäisistä poiminnoista ehkä ilahduttavin liittyy siihen, joka on tämän mietinnön painopisteitä, eli ulkomaalaisen osaavan työvoiman houkuttelemiseen Suomeen. Valiokunnan mietintö on tässä hyvinkin velvoittava ja hyvinkin edellyttävä siltä osin, että meille tulee muuten 2030 iso työvoimapula, kun työvoimasta poistuu iso joukko ihmisiä, jolloin meidän täytyy pystyä tehostamaan sitä ulkomaalaisten opiskelijoiden ja ulkomaalaisten työntekijöiden Suomeen houkuttelua. Myös SDP:n vastalauseen lausuma numero 77 kehottaa monialaisempaan yhteistyöhön, koska tämä tarkoittaa sitä, että se Suomen houkuttelevuuden ongelma on se, että esimerkiksi perheenjäsenille ei ole tarpeeksi täällä [Puhemies koputtaa] palveluita muilla kielillä. Miten, ministeri Lintilä, ajattelitte vastata tähän vaatimukseen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän debattiin myönnetään vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: Östman, Pirttilahti, Mustajärvi, Jaskari ja Rinne. Sen jälkeen ministerien vastauspuheenvuorot.

13.55 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Jos me hetkeksi unohdamme tämän oppositio—hallitus-asetelman, niin minä uskon, että me kaikki täällä salissa haluaisimme, että työllisyys lähtisi nousuun ja että kaikki työttömätkin löytäisivät työpaikkansa tässä elämässä. Uskon, että hallituksella on vilpittön pyrkimys ja tahtotila tähän suuntaan.

Pitkin syksyä me olemme käyneet keskustelua siitä, miten työmarkkinat toimivat ja eivät toimi, ja yhtenä ongelmanahan on se, että monet yritykset eivät edes yritä saada työvoimaa työ- ja elinkeinotoimistojen kautta, koska se homma ei vain toimi siellä. Tämä työnvälitys, jonka tulisi olla varsinaisesti heidän ykköstehtävänsä, jostain syystä mättää. En usko, että se on pelkästään raha- ja resurssikysymys, se on ehkä myöskin asennekysymys. Onko tehty mitään tällaista [Puhemies koputtaa] markkinatutkimusta siitä, miten voitaisiin kehittää parempaa palvelutasoa näissä?

13.56 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitää kiittää ministeri Lintilää tammöisestä aktiivisesta ja, sanotaan, proaktiivisesta toiminnasta elinkeinotoiminnan alalla. On hyvä asia, että myös tänne tulee 30 miljoonaa lisää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Kysyisin tässä samaa kyytiä, millä tavalla sitten tätä niin sanottua normaalia... Kun yritystyoiminta on käynnistynyt, tuetaan vahvemmin investointeja ja aktivoidaan investointeja tällä hetkellä myös pk-sektorilla ja myös mikrosektorin toiminnassa. Iso uudistus on tulossa myös sitten Business Finlandin osalta, ja oikeastaan siitä tiedustelisin, minkälainen on se kulminaatiokohta, missä kohtaavat kuntien elinvoimapalvelut ja sitten meidän tulevat kehittämispalvelumme. Minkälainen rooli on tulevien kuntien elinkeinotoimilla tässä ketjussa?

13.57 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömien hyvä asiakaspalvelu ja niin sanottu aktiivimalli ovat varmasti kaksi eri asiaa. Minä en ole koskaan väheksynyt haastattelujen merkitystä täällä. Nimenomaan se työttömän ja virkailijan ensimmäinen haastattelutapahtuma on kaikkein tärkein. Sille pitää olla tarpeeksi aikaa. Kontaktin pitää toistua myöhemmin. Pitää olla varmuus siitä, mitä on sovittu, ja niiden sopimusten pitää velvoittaa myöskin viranomaista, niin että jos työttömälle taataan koulutuspaikka, se lupaus silloin pitää, niin että työtönkin voi suunnitella oman tulevaisuutensa muutamaa kuukautta pidemmälle. Ennen kaikkea se, että tämä on jatkuva palveluprosessi, jossa katsotaan kaikki työhallinnon välineet yhdessä, on äärimmäisen tärkeää. Nythän tämä aktiivimalli ei kannusta vaan rankaisee myöskin niitä kaikista aktiivisimpia työttömiä. Siinä suhteessa se on kyllä puhtaasti kokoomuksen malli.

13.58 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on todellakin mielenkiintoista keskustelua, kun yritetään löytää jonkinlaisia kehittämismalleja. Minä sanon, että suuri kysymys tässä on se, minkä tulkitaan täyttäneen sen aktiivisuusseulan. Se on se pointti. Siinä ei ole ollenkaan kysymys siitä, että lähdetäisiin muuttamaan tätä, mutta minä todellakin nostan kanssa ministeri Lindströmille hattua.

Mutta sitten se puoli, mikä täyttää aktiivisuusseulan ja miten saadaan niitä työpaikkoja lisää esimerkiksi työvoimapalvelujen avaamisella: niin kuin edellisissä puheenvuoroissa sanottiin, olisi kenties syytä olla erilaisia työnvälityspuolia, jotta löydetäisiin ne piilotyöpaikat sillä puolella, katsottaisiin, minkälainen omaehtoinen koulutus siihen riittää, mikä olisi se aktiivisuusseula, miten me saamme työvoimakoulutusta kehitettyä, miten me saamme oppisopimuskoulutusta kehitettyä. Itse tämä malli, aktivointimalli, on hyvä, mutta se toinen puoli täytyy saada kuntoon. Eli nyt niille, jotka eivät kerta kaikkiaan ymmärtäneet, mitä tarkoitin, tämä selventää sitä.

13.59 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turunen lausui todellisen uutispommin: [Vasemmalta: Juuri näin!] siniset ovat valmiita luopumaan tästä 5 prosentin leikkauksesta. Se on erittäin tärkeä asia, se on nimenomaan se, mihin kohdistuu se kritiikki, että on haluttu leikata aktiivisten työttömien toimeentuloa perusteelta. Nyt kysynkin, kun edustaja Turunen totesi äsken, että se on kokoomuksesta kiinni, jos kokoomus suostuu tähän. Tämä kokoomuksen malli hallitsee koko hallitusta kaikissa kysymyksissä, tämä on käsittämätöntä. Ministeri Lintilä, te olette nyt täällä puolueenne edustaja mutta myös valtioneuvoston edustaja. Kysyn teiltä: Onko keskustapuolue valmis luopumaan tästä 5 prosentin leikkauksesta. Onko keskustapuolue valmis luopumaan tästä leikkauksesta, vaikka kokoomus sitä vastustaakin?

Arvoisa puhemies! Tässä on iso riski. Ihan aiheellinen kysymys täältä nousi esille: onko seuraavaksi kysymys pakkopalkanleikkauksista. Sitä on ministeri Orpo väläytellyt. [Pia

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Viitanen: On väläytellyt!] Onko kysymys, niin kuin kokoomuksen työelämäguru Vartiainen esittää, [Puhemies koputtaa] että romutetaan koko ylisitova työehtosopimusjärjestelmä? Haluan tietää, ministeri Lintilä, mitä mieltä olette tästä asiasta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä yhden vastauspuheenvuoron edustaja Turuselle, koska hänen nimensä tässä vahvasti mainittiin. [Vasemmalta: Eikä syyttä!]

14.00 Kaj Turunen sin (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Vahvasti mainittiin nimi, ja siksi pyysin vastauspuheenvuoron, ja täytyy katsoa ihan tarkkaan se, mitä edellisessä puheenvuorossa sanoin. [Pia Viitanen: Sanoitte, että leikkauselementti voidaan perua!] Kiitin Lindströmiä siitä kovasta puolustamisesta. Ministeri Lindström ei ole puolustamassa pelkästään tätä yhtä asiaa vaan kokonaisuutta, näitä kaikkia kymmentä asiaa. [Antti Rinteen välihuuto] — Joo, kyllä. — Totesin sen, että omasta puolestani... [Antti Rinne: Siniset!] — Niin, oma näkemykseni on, että siniset voisivat luopua, taisi olla tämä sanamuoto. Tämä on edelleen tämä näppituntuma, [Antti Rinne: Erittäin hyvä!] mikä minulla on. Tämähän on nyt äänestetty, niin että tässä jatkokehitystyössä, jos vaikuttavuustulokset eivät ole riittäviä, mielestäni tästä voidaan luopua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Lintilä ensiksi, pari minuuttia, ja saman verran ministeri Lindströmille, ja sitten tämä keskustelu menee poikki.

14.01 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Lyhyesti silloin, eli lähdetään edustaja Rinteestä. Aktiivimalli on hallituksessa yhteisesti sovittu, ja hallitus seisoo tämän mallin takana. [Antti Rinne: Siniset ovat valmiit luopumaan leikkauksesta!] — Tämä on yhteisesti hallituksessa sovittu, ja kaikki puolueet ovat tämän takana. [Välihuutoja vasemmalta]

Sitten, edustaja Hautala, akkuteollisuuden hankkeista: Niitä kohtaan on erittäin kovaa mielenkiintoa kansainvälisesti. Niitä toimijoita on liikkeellä, ollaan valmiit investoimaan. Suomen etu on siinä, että meillä on raaka-aineet, Terrafame, Keliber, jotka ovat erittäin merkittävässä roolissa, niitten jatkojalostus, Kokkola, Harjavalta, ja voimakas energiaklusteri Vaasassa, niin että kyllä meillä on akkuteollisuudelle paljon annettavaa.

Edustaja Tolppanen, miten teollisuus saadaan työllistämään? Teollisuus työllistää, kun se kasvaa, ei teollisuus työllistä vain työllistämisen takia vaan sen takia, että sen toimintaedellytykset edellyttävät työllistämistä.

Edustaja Lindtman, kohtaanto-ongelmasta: Erittäin iso ongelma, koulutus, muuntokoulutus tärkeässä roolissa, mutta toisaalta pitäisi muistaa myös työn liikkuminen. Me puhumme paljon työvoiman liikkumisesta, mutta kyllä joskus työkin voi liikkua, ja kuten tässä tuli esille myöhemmässäkin kysymyksessä, joka taisi olla edustaja Harakan, ulkomaiset osaajat liittyvät myös tähän. Meillä on Talent Boost -ohjelma, jolla haetaan nimenomaan näitä ulkomaisia. Tämä on erittäin hyvä ohjelma, joka olisi ehkä voinut alkaa jo aiemminkin, mutta tulee erittäin merkittävään kohtaan.

Edustaja Kauma, loma-ajan siirrosta: siinä on selvityshenkilö haettu, ja selvitystyö on alkanut, ja se tehdään siis matkailun näkökulmasta, kuinka paljon sillä taloudellista vaikutusta olisi. [Puhemies koputtaa]

Siihen loppui tällä erää, jatkamme.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

14.03 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Aloitan näistä haastatteluista, jotka edustaja Filatov ensimmäisessä kysymyksessä nosti esille ja myös edustaja Mustajärvi hyvässä puheenvuorossaan: Asiahan on tietenkin niin, että eihän tässä haastattelussa voi olla semmoinen meininki, että jutellaan ja laitetaan rasti ruutuun ja todetaan, että tämä oli tässä, vaan kyllä, se laatu on tärkeää. Sen pitää aina johtaa johonkin, ja tämä on se tavoite näitten haastattelujen osalta, esimerkkinä Uusimaa, joka on tehnyt tosi hyvää työtä. Uudenaan TE-toimisto ja porukka siellä on pystynyt valtavaa haastatteluvetä lyhentämään todella hienosti ja työllistymissuunnitelmia tekemään 500 prosenttia enemmän kuin samaan aikaan viime vuonna. Tämä pointti — heillä on ollut tällainen taktiikka — on se, että ensiksi saadaan se määrä kiinni, kaikki haastatellaan, ja sen jälkeen he rupeavat panostamaan laatuun. Mutta ei tietenkään tälläkään hetkellä ole niin, että ne olisivat vain semmoisia pyyhkäisyjä, vaan kyllä siellä tehdään nyt jo myös sitä laadullista työtä, mutta tässä järjestyksessä, mutta miksei tietysti yhtä aikaa molempia. Tämä on tärkeää, että haastattelut aina johtavat johonkin.

Siitä päästään siihen, että niitä palveluita pitää olla. Täällä on puhuttu paljon kohtaantongelmasta ja liikkumisesta. Meillä on esimerkiksi liikkuvuusavustus, ja meidän tietojen mukaan tätä tunnetaan todella huonosti, tätä käytetään erittäin vähän. Tätä pitää markkinoida. Olen sanonut ennenkin: näitä palveluja pitää markkinoida, niitä pitää kaupitella, ja se on kyllä paitsi ministeriön tehtävä myös TE-toimistojen tehtävä.

Siitä tässä kätevästi aasinsillan kautta päästään tähän edustaja Jaskarin esille nostamaan keskusteluun kasvupalvelujen hyödyntämisestä ja työttömien palvelujen parantamisesta. Jos ja kun me saamme kasvupalvelut toimimaan, niin me saamme julkisen ja yksityisen työvoimapaikannuksen parhaat puolet työttömän eduksi, ja tämä on se tavoite näillä kasvupalveluilla. — Anteeksi, että en ehdi vastaamaan useampaan kysymykseen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 14.06.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 20.41.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aikaisemmin tänään keskeytynyttä yleiskeskustelua työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 32.

20.42 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella keskiössä on täysin aiheellisesti ollut työllisyyden parantaminen ja Suomen kilpailukykyyn vahvistaminen. Ainoastaan korkealla työllisyysasteella Suomi on tulevaisuudessakin sellainen maa kuin nykyään, niin että sillä on laajat palvelut ja hyvä sosiaaliturva. Vahva työllisyys on se tie, ja työllisyyden vahvistaminen on se tie, jota meidän on päämäärätietoisesti kuljettava. Yksi hyvä suhdannevuosi ei vielä riitä talouden kuntoon saattamiseksi. Tarvitsemme edelleen useita rakenteellisia uudistuksia, jotta voimme vahvistaa työllisyyttämme. Työllisyysasteen nosto turvaa sen, että meillä on riittävästi työssä käyviä veronmaksajia, jotta pystyisimme huolehtimaan palveluistamme jatkossakin.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Tällä kaudella tehdyt uudistukset vahvistavat työnhakijoiden roolia osana työvoimapolitiikkaa. Omaan aktiivisuuteen kiinnitetään enemmän huomiota. Olisi myös hyvä, että jo tällä kaudella saisimme paikallista sopimista eteenpäin. Useita työelämän hankkeita on valmisteltu ministeriössä, mutta kaikki eivät ole vielä toteutuneet toivotussa aikataulussa. Työllisyysasteen nostoa voitaisiin vauhdittaa myös kunnianhimoisella perhevapaa uudistuksella. Naisten asemaa työmarkkinoilla tulee parantaa, ja siihen on perhevapaa järjestelmällä suuri vaikutus. Perhevapaiden tasaisempi jakautuminen ja vastaaminen paremmin työelämän joustoihin olisi ennen kaikkea työelämän tasa-arvoteko. Joustavat perhevapaat vastaisivat muuttuneisiin työelämän tarpeisiin, kuten lisääntyneeseen osa-aikatyöskenteelyyn.

Arvoisa puhemies! Suomen matkailun näkymät ovat positiiviset. Tarvitsemme myös aktiivisia toimia ja toimenpiteitä, joilla pystymme vahvistamaan matkailun kasvua. Mitä pikaisemmin näitä keinoja etsimme, sitä varmemmin pystymme hyödyntämään talouskasvun mukanaan tuoneen matkailun lisääntymisen. Suomella on upea ja ainutlaatuinen luonto. Hallituksella on käynnissä kärkihanke Matkailu 4.0, joka pyrkii edistämään matkailukulttuuria useilla eri toimenpiteillä. Yritysten digiosaamista vahvistetaan ja matkailun ympäri vuorokaudisuuteen kiinnitetään aiempaa vahvemmin huomiota.

Arvoisa puhemies! Yritystukien uudistamisesta on puhuttu pitkään. Hallitus asetti syksyllä parlamentaarisen työryhmän, jossa ovat edustettuina kaikki eduskuntapuolueet. Työryhmän tehtävänä on laatia tiekartta yritystukien uudistamisesta. Pidän tärkeänä, että työtä tehdään parlamentaarisessa yhteistyössä, jotta saamme pitkän aikajänteen suunnitelman tehtyä. Toivon kuitenkin, että yritystukia uskalletaan katsoa ennakkoluulottomasti ja että uudistukset olisivat riittävän kunnianhimoisia. Työryhmän ensimmäisten esitysten piti valmistua joulukuun aikana, mutta nyt lisääkää on myönnetty alkuvuoteen. Ymmärrän, että työ on haastavaa, mutta ratkaisuja on saatava aikaiseksi. Toivottavasti pääsemme näkemään tuloksia ensi vuoden alkupuolella.

20.45 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Olen erityisen tyytyväinen siihen, että Sipilän hallitus katsoo koko Suomen kilpailukykyä, yrittäjyyttä ja työllisyyttä koko maan alueella. Yritysten edellytysten tukeminen on erityisen tärkeää. Siksi alueellisen kuljetustuen jatkaminen ensi ja seuraavalle vuodelle 2019 on hyvä päätös. Siihen varataan vuosittain 5 miljoonaa euroa. Kuljetustukijärjestelmän avulla alennetaan syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja parannetaan siten näiden alueiden yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Kuljetustukea myönnetään auto- ja rautatiekuljetuksista, joiden pituus Suomen alueella on vähintään 266 kilometriä, sekä erikseen määriteltäviin satamatoimen toimintoihin. Alueellinen kuljetustuki on siis niin sanottu hallituksen harkinnanvarainen asia. Pidän tärkeänä, että sitä jatketaan myöskin vuoden 2019 jälkeen.

Arvoisa puhemies! Työllisyys ja työttömyys ovat puhuttaneet tätä salia niin eilen kuin tänään tehdyillä päätöksillä. On hieno asia, että maan hallituksen toimenpiteillä 50 000 työllisen lisääminen viime vuoteen verrattuna on tapahtunut tässä vuoden aikana. Työ on parasta sosiaaliturvaa, ja miten kaikin tavoin voimme tukea sitä, että ihmiset pääsevät toimeentulotukiluukuilta ja toimeentulotukimaksatuksista omille jaloilleen niin, että saavat työtä, jolla tulevat myöskin toimeen.

Työllisyyden edistämiseksi pitää tehdä lujasti töitä. Siksi on aika käsittämätöntä, että työttömyysturvan aktiivimallia on riepoteltu tässä eduskuntasalissa aika rankastikin. Me

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

haluamme nyt lisätä toimenpiteitä siihen, että työttömät pääsisivät töihin, ja näihin aktiivitoimenpiteisiin muun muassa kuntoutuksen ja osaamisen, koulutuksen puolella satsataan lisää. On tärkeää, että esimerkiksi kolmen kuukauden välein tehdään työttömälle haastattelu, jossa hän kohtaa jonkun ammattilaisen työvoimatoimistossa ja pystyy keskustelemaan ehkä omista ongelmistaan ja niistä aktiivitoimenpiteistä, joihin hänet voidaan ohjata ja kannustaa.

Työttömyysturvan aktiivimalli kannustaa hakeutumaan töihin ja työvoimapalveluihin työttömyyden kaikissa vaiheissa. Samalla työttömyysturvan omavastuupäiviä vähennetään työttömyyden alussa 7 päivästä 5 päivään — siis 7 päivästä 5 päivään. Kuka tätä nyt oppositiossa vielä vastustaa?

On tärkeää, että työttömät pääsevät myöskin omaehtoisesti opiskelemaan, myös kokopäiväisesti. Lyhytkestoista opiskeluakin työttömyysturvalla helpotetaan. Siis työttömyysturvaa ei menetä silloin, kun ottaa sellaista pientäkin opiskelua vastaan. Työnsä menettänyt voi pysyä aktiivisena ilman pelkoa työttömyysetuuden menettämisestä ja hakeutua esimerkiksi ammatillisia valmiuksia ja yritystoimintaa tukevaan koulutukseen. Työttömällä säilyy opintojen aikana velvollisuus hakea ja ottaa vastaan tarjottua kokoaikatyötä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin.

Työttömillä on myöskin tulevaisuudessa vielä parempi mahdollisuus harjoittaa yritystoimintaa neljän kuukauden aikana työttömyysturvalla. Tämä on hyvä osoitus siitä, että voidaan kokeilla niitä työllisyyden siipiä myöskin sen oman osaamisen puitteissa työllistään itse itsensä. Tässä, niin kuin ei myöskään lyhytkestoisessa opiskelussa, ei menetä työttömyysturvaa, ja tämä on tärkeä asia.

Hallitus on käärintä hihansa myös nuorisotyöttömyyden kitkemiseksi. Ainakin omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla tämä on melkoinen riesa edelleenkin. Me tarvitsemme lisäkoulutuspaikkoja ammatilliseen koulutukseen, ja niitä on nyt tulossa. Me tarvitsemme ammatillista kuntoutusta, ja siihen on tulossa lisää määrärahoja. Ohjaamo-toiminta vakinaistetaan. Erilaisia tukitoimenpiteitä nuorille tarvitaan, [Puhemies koputtaa] jotta työkykyisyys ja työllisyys paranisivat.

20.50 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperä kehui äsken tätä työttömyysturvan aktiivimallia, jonka hallituspuolueet omilla äänillään päivällä täällä äänestivät läpi. Se tarkoittaa käytännössä kuitenkin hyvin monen työttömän työttömyysturvan leikkaamista lähes 5 prosentilla, koska tilanne on se, ettei työpaikkoja ja työllisyyspalveluita rahoituksen puutteesta johtuen ole tarjolla kaikille halukkaille eikä tähän lakiin sisälly velvoitetta työttömille niitä tarjota. Vaikka työllisyysaste on parantunut, niin samanaikaisesti pitkäaikaistyöttömyys on varsin korkealla ja muodostaa suuren yhteiskunnallisen ongelman.

Arvoisa puhemies! Mikäli ymmärsin oikein, niin sinisten edustaja Turunen täällä muutama tunti äänestyksen jälkeen sanoi olevansa valmis luopumaan tästä työttömyysturvan aktiivimallista, mikäli saa siihen muiden hallituspuolueiden tuen. Siitä huolimatta, että edustaja Turunen oli hallitusrintaman mukana puoltanut tätä lakia äänestyksessä, [Puhemies koputtaa] on toki lupaavaa, että hän on harkinnut asiaa uudelleen. Kysyn paikalla olevilta kokoomuslaisilta ja keskustalaisilta, oletteko valmiit... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

20.52 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperän puheenvuorossa myöskin ainakin minun kuullakseni vilahti sellainen väite, että maassa olisi 50 000 työllistä lisää, ja käsitykseni mukaan tämä kyseinen väite ei sinällään pidä paikkaansa, koska siinä luvussa kenties puhutaan työttömien määrän vähentymisestä, joka voi tarkoittaa erilaisiin toimenpiteisiin, tempputyöllistämiseen ynnä muuhun piilotettuja ihmisiä. Se työllisten määrä ymmärrykseni mukaan oli kasvanut noin 7 000:lla, ja se voi olla jo tilastollista vaihteluakin. Muistan elävästi, kun tätä asiaa käsiteltiin kyselytunnilla joitakin kuukausia sitten ja itse esitin kysymyksen asiasta työministerille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Vehkaperä.

20.52 **Mirja Vehkaperä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maan hallitus on pistänyt isot luvut pöytään. Meillä on tarkoitus löytää ihmisille töitä ja 100 000 uudelle työlliselle oikeasti työpaikka. On selvää, että meillä on tällä hetkellä kohtaanto-ongelma. On työaloja ja -paikkoja, joissa otettaisiin kiljuen ammattilaiset vastaan. Itse vierailin vastikään Kainuussa Transtechin tehtaalla, jossa valmistetaan juna- ja raitiovaunuja. Siellä on huutava pula työntekijöistä ihan kaikissa työtehtävissä. Sinne tuodaan koko ajan ulkomailta hitsareita ja tehdastyöläisiä, ja suomalaisia ei jostain syystä ole. Onko näin, että työpaikkoja ei oikeasti ole, vai onko kyse jostakin aivan muusta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

20.53 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Suomi elää työn murroksessa, ja on vain pakko kohdata tämä todellisuus: kansa ikääntyy ja monia työaloja poistuu kokonaan, uusia tulee tilalle, koulutustarve on valtava. Sitten on nämä kohtaanto-ongelmat ynnä muut.

Hyviä asioita täällä on Business Finland -yritys, jossa byrokratiaa puretaan ja pyritään saamaan suoraviivaista apua ja tukea niille, jotka haluavat viennin parissa menestyä. Meillä on cleantech-mahdollisuudet, joiden kautta syntyy aivan uutta tekemistä. On tutkimusta, jossa ovat mukana meidän yliopistomme, kansainväliset osajat, ja uskon, että kun näiden tulokset lopulta tulevat, niin sieltä syntyy uutta tekemistä. On parlamentaarinen yritystukien arviointiryhmä, joka valmistelee ohjelmaansa. Minun täytyy sanoa, että tämä hallitus on laittanut liikkeelle valtavasti hyviä asioita. Niiden tulos ja saldo eivät ole vielä ihan näkyvissä, mutta minä ajattelen, että kun ne tulevat näkyviin, niin sieltä on pakko syntyä hyviä asioita. Ei näin valtaisa panostus voi jättää vain pelkkää nollaa käteen.

Yrityksen perustamisen helpottaminen on yksi a ja o. Olen tavannut paljon aasialaisia ystäviä, joiden ensimmäinen ihmetys on se, miten vaikea tässä maassa on työllistää itsensä. Tämä herättää kysymyksen. Kun he tulevat maahan, he eivät koskaan ajattele, että joku muu elättää heidät. Heidän kulttuuriinsa kuuluu, että jokainen itse elättää itsensä. Mutta tätä Suomen hallitus tukee erittäin vähän.

Sitten oppisopimuskoulutuksessa meillä on vielä paljon kehitettävää, monta kiveä käännettävänä. Syntyisi just näitä työpaikkoja, joista täälläkin on mainittu. Sitten on tämä pelko palkata joku työhön. Se pitäisi jotenkin käsitellä ja saada pois, [Puhemies koputtaa] koska siellä on valtavasti työpaikkoja.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

20.56 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on monissa puheenvuoroissa käsitelty matkailuelinkeinoa, joka meillä Suomessa kasvaa nyt voimakkaasti. Suomea arvostetaan turistikohteenä tietysti puhtaan luonnon takia mutta myös ainakin toistaiseksi turvallisen yhteiskuntamme takia. Matkailuala työllistää erityisesti nuoria, myös seuduilla, joilla työllistyminen on muutoin haastavaa. Kerrannaisvaikutukset ovat huomattavia, sillä matkailuala edesauttaa esimerkiksi kuljetusalaa, rakennusala ja kaupan alaa. On arvioitu, että yksi matkailueuro tuo arviolta 56 senttiä lisäarvoa muille toimialoille.

Olemme hiukan myöhässä matkailun edistämisessä suhteessa muihin Pohjoismaihin ja jääneet jälkeen. Tällä hetkellä kuitenkin kansainvälinen matkailu, Suomeen suuntautuva matkailu kasvaa muita Pohjoismaita nopeammin, vaikka taso on edelleen matala. Ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät Suomessa tammi—syyskuussa tänä vuonna vajaat 15 prosenttia ja kiinalaisten yöpymiset lähes 37 prosenttia. Sen näkee kyllä esimerkiksi Helsingissä liikkeessä. Matkailulla on iso merkitys taloudelle ja työllisyydelle ja hyödynnettävissä olevaa kasvupotentiaalia on runsaasti.

Ensi vuoden budjetissa matkailuun käytettäviä edistämismäärärahoja lisätään tuntuvas- ti. Kauan on junnattu runsaassa 10 miljoonassa eurossa, mutta nyt sitten kerralla nostetaan tätä määrärahaa runsaaseen 18 miljoonaan euroon. Siitähän tulee runsaat viisi kuudennesta työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta ja sitten pieniä määriä opetus- ja kulttuurimi- nisteriön, ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnaloilta. Tuo 80 prosentin lisäys on mittava, mutta tarvitsemme lähivuosina mielestäni suurin piirtein tätä luokkaa olevia lisäyksiä, jos aiomme kilpailussa pärjätä. Ministeri Lintilä päivällä kertoi, että on myös suunniteltu yhteispohjoismaista strategiaa ja markkinointia, ja se on tietysti todella myönteinen asia. Tarvitsemme yhteiskunnan osallistumista, yritykset eivät tässä vaiheessa yksin pärjää. Tarvitaan apua matkailumarkkinointiin, matkailutarjonnan kehittä- miseen ympärivuotiseksi sekä matkailuyritysten digiosaamisen kohentamiseen. Pula mat- kailualan osaavista työntekijöistä on kasvua merkittävästi rajoittava tekijä. Siihen on saa- tava korjaus muun muassa koulutuksella ja työvoiman liikkuvuuden helpottamisella.

Työ- ja elinkeinojaosto lisäsi pienistä rahoistaan ihan hyvällä tavalla 400 000 euroa Me- rellinen saaristo -kasvuohjelman jatkamiseen. Tällä edistetään rannikkoseutujen ja saaris- ton matkailua, niin kuin sanotaan, Tornioista Virolahdelle asti, mutta toivoisin näin varsi- naissuomalaisena, vaatimattomana ihmisenä, että se pääosa kuitenkin tulisi tähän aivan etelä- ja lounaisrannikolle.

Sitten toiseen asiaan vielä lyhyesti. Esko Ahon ansiokas työ- ja elinkeinoministeriön toi- meksiannosta tapahtunut palkaton työ positiivisen rakennekehityksen keinojen löytämi- seksi on nyt työn alla työ- ja elinkeinoministeriössä. Ilmeisesti lisäbudjetissa ensi vuonna on odotettavissa toimia ja määrärahoja. Panin asioita sen verran alkuun työ- ja elinkeino- jaostossa, että yhteisen valtakunnallisen positiivisen rakennemuutoksen yksikön perusta- miseen pantiin 100 000 euroa TE-toimistoille. Raha on tietysti tähän tarkoitukseen aivan liian pieni, mutta sillä ehkä päästään vähän alkuun. Tavoitteena on tuottaa maakuntarajo- jen yli tehokasta ja asiantuntevaa asiakasohjausta työpaikkoihin ja koulutukseen.

21.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka on Suomen tulevaisuuden kannalta varmaan yksi tärkeimpiä pääluokkia. On välttämätöntä, että elinkeinoelämä vilkastuu, työpaikkoja syntyy, työttömyys vähenee ja julkinen talous tervehtyy. Tällä keinoinhan se pyörä pyörii. Voi sanoa, että tällä vaalikau-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

della on tapahtunut muutos ja sitä ennen ollut pitkä lamajakso opetti meille sen, että toimivat yritykset ja toimintaympäristö ovat Suomelle elinehto.

Työministeriön puolella on tehty valtavasti uudistuksia. Tänä päivänä on paljon keskusteltu aktiivimallista ja vain siitä eikä kovin paljon mistään muusta, vaikka siinä samalla unohdetaan, että noin kymmenen muuta keinoa on siinä samassa paketissa. Kiinnitätte yhteen ainoaan asiaan huomiota, ja siihenkin kovin raflaavasti, vaikka itse asiassa se paketti sisälsi monta monta muuta keinoa, ja nämä työllistämiskeinothan ovat omalla laillaan pureet: lähes 100 000 ihmistä on saanut työpaikan ja yli 20 000 pitkäaikaistyötöntä on päässyt töihin, ja ne ovat sinällään jo saavutuksia. Mutta ilman sitä, että yritykset voivat hyvin ja investoivat, ei olisi mahdollista niiden uusien työpaikkojen syntyminen. Pelkän tukityöllistämisen varassa eläminen pitkän päälle ei kannata, koska julkisilla varoilla siihen ei kovin pitkälti ole varaa. On syytä muistuttaa kuitenkin tässä puheenvuorossa, että tämän vuoden jälkeen meillä on 107 miljardia velkaa, niin että joka puhuu sitä, että meillä liikkumavaraa ja sopeuttamisvaraa on paljon, hieman erehtyy.

Elinkeinoelämän kilpailukykyä parannetaan tällä käsittelyssä olevalla talousarviollla. Tämä Tekesin ja Finpron yhdistäminen Business Finland Oy:ksi on erittäin tervetullut toimenpide. Tällähän luodaan vahvaa verkostoa tuonne ulkomaille, niin että suomalaiset yritykset saavat myytyä tuotteitaan siellä ja pärjäävät maailmanmarkkinoilla. Ja jonkin verranhan tässä ovat mukana — eivätkä ihan vähäisellä osalla — Suomen suurlähetystöt eri asemapaikoillaan. Tämä yhteistyö on toiminut saumattomasti. Se vain on tietenkin sääli, että meidän suurlähetystöjemme määrärahat ovat kovin pieniä, mutta siitäkin voi sanoa, että kun siellä suurlähetystöissä on osaavaa henkilöstöä töissä, niin tehdään hyvää jälkeä ja tehostetaan nimenomaan tätä Business Finlandin toimintaa omalta osaltaan.

Suomalainen yritystoiminta on pärjännyt maailmanmarkkinoilla viime aikoina erittäin hyvin. Senhän me näemme jo Suomen vientisatamissa, joissa todella on paljon töitä ja säpinää näinä päivinä, on ollut jo jonkin aikaa, ja mikään tilastotieto ei kerro, että tämä suunta olisi muuttumassa. Tästä kehityskaaresta Suomen kannattaa pitää kiinni kaikin käsin, ja eduskunnan pitää olla sitä kaikin voimin tukemassa.

Arvoisa puhemies! Alueellinen kuljetustuki on mielestäni tärkeä. Tämä kuljetustuki perinteisesti on aina vuodeksi kahdeksi säädetty edelleen, ja nyt keskustellaan vuosista 2018 ja 2019, ja siihen on varattu 5 miljoonaa euroa vuodessa. On hyvä, että se varataan, mutta ihmettelen vain sitä, että täysin kilpailuneutraali, suomalaiset yrittäjät tasa-arvoiseen asemaan saattava tuki joudutaan aina vuosi vuodelta taas ikään kuin määräaikaaisena lakina tai pykälänä hyväksymään, vuosi toisensa jälkeen, ja tästä olisi kyllä hyvä tehdä ihan budjetin pohjiin selkeä merkintä, että tämä tehdään joka vuosi, koska tämä on kilpailukyvyn kannalta aivan äärimmäisen tärkeää. Suomi on pitkien välimatkojen maa ja nimenomaan maa, jossa kuljetusintensiiteetti on valtava, eli kuljetamme suuret määrät painavia tavaroita tuonne maailmanmarkkinoille, ja siinä kuljetustuki on aivan oivallinen instrumentti.

Yritysten omistajanvaihdosten onnistuminen on Suomen kannalta tärkeä asia. Moni yrityksen omistaja on tänäkin päivänä suunnittelemassa sukupolvenvaihdosta tai sitten yrityksen myyntiä, ja tähän pitää yhteiskunnan osallistua, niin että yritystoiminta jäisi Suomeen ja sille löytyisi suomalainen omistaja, koska viime kädessähän se on iso riski, jos tätä ei hyvin hoideta, että yritykset siirtyvät ulkomaisiin omistuksiin ja sitä kautta verotulot pikkuhiljaa virtaavat Suomen rajojen ulkopuolelle. Tästä meillä on jo oma kurssimme käyty, ja toivon mukaan pystymme suomalaista yrittäjyyttä tukemaan niin, että suomalaiset yritykset pysyvät täällä.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Sitten matkailusta vain sen verran, arvoisa puhemies, että matkailu on Suomen nouseva brändi. Jokainen tietää tänä päivänä esimerkiksi Lapin tilanteen. Taitaa olla Lapissa edessä tämän vuosisadan vilkkain matkailutalvi, ja uskon, että se on juuri näin, ja mitä ennakkotietoja on tullut, ne ovat todella rohkaisevia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, se vielä, että kun tämä Juha Sipilän hallitus on purkanut byrokratiaa, niin tällä tiellä meidän pitää jatkaa, koska byrokratianpurku kannustaa yrittämiseen [Puhemies koputtaa] ja se taas auttaa monessa asiassa meitä eteenpäin.

21.06 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tästä työn murroksesta voisi puhua enemmänkin. Siitähän käytiin yhdessä välissä jo aiemmin syksyllä pitkä keskustelu ja todettiin, että kyllä se työn murros on käynnissä ja niitä uusia työnteon tapoja pitäisi alkaa löytämään ja kehittämään, ja meidän pitäisi ennemmin olla edellä siinä muutoksessa eikä vain mukautua muiden tekemiin asioihin. Siitä on helppo olla samaa mieltä. Minua vähän ihmetyttääkin se, että tämän talousarvion perusteella vaikuttaa siltä, että hallitukselta puuttuu sellainen visio, mitä sen suomalaisen työn tulisi tulevaisuudessa olla ja mitä meidän pitäisi tehdä, että sinne tulevaisuuteen päästään. Tässä vähän niin kuin keskitytään ylläpitämään sellaisia vanhoja rakenteita työvoimahallinnossa, jossa ongelmana on tällä hetkellä edelleenkin kohtuuton ja ihmisiä nöyryyttävä byrokratia, jolle ikään kuin ei haluttaisi tehdä mitään. Siltä se alkaa tuntumaan, kun vuodesta toiseen samat ongelmat toistuvat eivätkä ne mihinkään poistu, vaikka ihmiset niistä palautetta antavat, että tätä järjestelmää jotenkin pidetään elossa ja pystyssä sieltä täältä leikellen ja pientä ihmistä ahtaalle pistäen. Haluan sanoa hallitukselle sen, että harvassa ovat ne työttömät, jotka oikeasti haluavat olla työttöminä. Ei se ole niiden ihmisten vika, eikä heitä pidä siitä rangaista, kuten nyt tässä aktiivimallissa ollaan tekemässä, jos ihminen halustaan huolimatta epäonnistuu työnhaussa. Ei se voi olla oikein.

21.08 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Palaan nyt vielä hetkeksi tähän aktiivimalliin. Edustaja Vehkaperä totesi tässä aiemmin, että hitsareista on monilla alueilla pulaa, mutta kyseisiin työpaikkoihin ei vain löydy tekijöitä. Ymmärsin hänen tarkoittavan sitä, että tällä aktiivimallilla sitten tulee työttömiä painostaa näihin työpaikkoihin. Mutta kyllä täytyy sanoa, että jos esimerkiksi hitsarin koulutusta ei ole, niin aika vaikea näihin työpaikkoihin on hakea, saati sitten mahdollisesti ottaa työtä tällä alalla vastaan, jos sitä tarjottaisiin.

Mutta varsinainen puheenaiheeni koski hiukan muuta asiaa, toki sekin työttömyyttä:

Meillä on, huolimatta kohtuullisesta talouskasvusta, joka tällä vaalikaudella on saatu hyvin käyntiin, edelleen pitkälti yli 200 000 työtöntä, ja valitettavan monet heistä tarvitsevat työllistymiseen edelleen työvoimaviranomaisten apua. Viime vuonna perussuomalaisten aloitteesta säädettiin laki yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien pääsemisestä eläketuen piiriin, ja tämä lakiesitys oli kyllä mielestäni varsin oikeamielinen ja inhimillinen, joskin se oli väliaikainen ja auttoi vain noin 5 000:ta suomalaista ikääntynyttä työtöntä. Huomattavasti useampikin olisi kaivannut tällaista apua.

Arvoisa puhemies! Työvoimapalveluiden resurssit ovat niukat, ja niiden tehokkaamman käyttämisen kannalta olisi järkevää ottaa tämä yli 60-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille suunnattu eläketuki pysyvästi käyttöön. Siitä on tullut hyviä kokemuksia, ja myös minua on lähestytty positiivisen palautteen merkeissä tästä viime vuonna säädetyistä laista. Tuki voisi olla takuueläkkeen suuruinen, ja sitä maksettaisiin, kunnes yhtäjaksoisesti esimerkiksi viisi vuotta työttömänä ollut henkilö pääsee vanhuuseläkkeelle tai siirtyy työeläkkeelle,

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

ja tämä antaisi tietenkin sitten myös näille nuoremmille työttömille [Puhemies koputtaa] paremmat mahdollisuudet saada palveluja työvoimaviranomaisilta.

21.10 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on keskusteltu jälleen kerran tästä aktiivimallista, ja vaikka se on kieltämättä tuuppiva ja kannustava siinä mielessä, että siellä on myös tiukennuksia, täytyy muistaa, että kuitenkin siinäkin mallissa työttömyysturvan omavastuuaikaa lyhennetään 7 päivästä 5 päivään. Tämä parantaa pääsääntöisesti kaikkien työttömien työttömyysturvan tasoa silloin, kun työttömyys alkaa. Etenkin lyhytkestoisissa työttömyyksissä etuuden taso nousee nykyiseen verrattuna.

Sitten tämä 5 prosentin leikkuri, mistä täällä on puhuttu: Kyllä me haluamme, että ihmiset osallistuvat työllistymistä edistäviin palveluihin, työnhakuvalmennukseen, uravalmennukseen, työvoimakoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, työkokeiluun, kotoutumiseen, kuntouttavaan työtoimintaan. Nämähän ovat hyviä asioita, että ihmiset osallistuisivat näihin. Mutta en kiistä sitä, että toki me yritämme saada ihmisiä töihin, ja hallituksella on pitkä lista niistä toimenpiteistä, joiden avulla me koetamme työllisyyttä edesauttaa, ja työllisyyden tilannehan on parantunut. Meidän taloudellinen tilanteemme on parantunut. Työttömyys vähenee ja työllisyys kasvaa, ja Suomen taloudella menee paremmin kuin aikoihin. Kasvu on laaja-alaisempaa kuin viimeisen vuosikymmenen aikana kertaakaan.

Mutta tähän budjettiin. Haluaisin korostaa tämän paranevan työllisyystilanteen lisäksi sitä, että on erittäin tärkeitä, että esimerkiksi alueellinen kuljetustuki sisältyy tänne kahdeksi seuraavaksi vuodeksi myös, samoin että matkailun kärkihanke on saanut lisärahoitusta kahdelle tulevalle vuodelle. Se jos mikä on yksi näistä nopean kasvun aloista. 30 prosenttia osassa esimerkiksi Lapinkin maakunnan alueita matkailu kasvaa. Tähän lisäksi, kun puhutaan näistä uusista aloista ja avauksista, viime budjetissa tuli esimerkiksi audiovisuaalinen mediatuki. Olemme saaneet Suomeen elokuvatuotantoa ja televisiosarjatuotantoa ja kilpailemme kansainvälisillä markkinoilla niistä. Tekoälystrategia — muut Pohjoismaat ovat meille jopa kateellisia siitä, että Suomi on aivan etunenässä uuden työn murroksessa tekemässä tekoälystrategiaa.

21.12 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä peräänkuulutti täällä kokonaisvaltaista näkemystä, ja kun perussuomalaisetkin olivat vielä siinä vaiheessa mukana hallitusohjelmaa laatimassa, siellä niitä kokonaisvaltaisia näkemyksiä kyllä löytyy. On tunnustettu muun muassa se tosiasia, että Suomen suurin ongelma on alhainen työllisyys, ja yksi siihen johtaneista syistä on toki meidän pitkään jatkunut taloudellinen taantumamme mutta myös meidän jäykät työmarkkinamme.

Nyt tällä hetkellä tehdään sellaisia uudistuksia, joita nykyjärjestelmän puitteissa pystytään tekemään niin, että ihmisten kannattaisi ottaa töitä vastaan, mutta hallitus on linjannut myös, että sosiaaliturvan mittavampi kokonaisuudistus on valmisteilla, ja tästä toivottavasti saamme tuloksia heti ensi vuoden aikana. Sen tuloksena pitäisi olla sellainen järjestelmä, jossa työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen olisi nykyistä helpompaa ja työn tekeminen olisi aina kannattavaa ilman, että tarvitsisi jokaisen käyttää aikaa sen pohtimiseen, kannattaako minun huomenna tai ylihuomenna tai vaikka ensi viikolla mennä töihin vai menetäkö jonkin sosiaalietuuden, kun näin teen. Uskon, että täysin vastikkeeton sosiaaliturva ei ole tulevaisuutta, kyllä ihmisen omakin etu silloin, kun työkykyä on, on se, että on työtä. Se tuo paitsi osallisuutta toki toivottavasti myös taloudellista turvaa ja myös yhteisöllisyyttä ja paljon merkityksellisyyttä ihmisten elämään.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

21.14 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä, mitä edustaja Multala äsken sanoi, on aivan totta, ja ihmettelenkin sitä, miten tällainen terve maalaisjärki, että ihmisen kannattaisi ottaa sitä työtä joka tapauksessa ja aina vastaan, ei onnistu tämän päivän työvoimahalinnossa. Miksei sitä asiaa ole saatu järjestykseen? Tuli myös mieleeni tuosta edustaja Savion mainiosti esille ottamasta ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien eläkkeelle siirtymisestä, että mahtavatkohan nämäkin 5 000 ihmistä olla siinä hallituksen hehkuttamassa tilastossa 50 000 työttömän vähentymisestä — kenpä tietää.

Mutta mitä tulee osaamiseen ja sen puutteeseen, niin on mielestäni jopa suorastaan osaaamista ja työnantajien arvostelukykää halventavaa puhetta sanoa, että voisi noin vain mennä töihin, kun vain huvittaisi, tällaisiin osaamista vaativiin työpaikkoihin. Päinvastoin sen mukaan, mitä palautetta tulee yrittäjiltä, ongelma on se, että kouluistakaan, siis ihan oppilaitoksista, ei valmistu valmiita osaajia, joita voisi ottaa töihin täydellä palkalla. Eli siellä ammattikouluissa ovat tuntimäärät menneet niin alas, etteivät opiskelijat enää opi edes työelämän kellonhallinnan taitoja, puhumattakaan siitä, että siellä olisi riittävät kädentaidot. Kyllä sinne pitäisi panostaa, mutta nyt tämä menee taas sitten opetusministeriön alueelle mutta toisaalta todistaa sen aiemminkin esittämäni näkemyksen, että näitä asioita ei voida ratkaista ahtaiden hallintorajojen sisällä vaan nämä vaativat kokonaisvaltaisempaa ajattelua.

21.15 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Lyhyesti: Jäi sanomatta vain se, että kun byrokratiaa puretaan, niin yritysten kannalta aivan ratkaisevan tärkeää on se, että rakennuslupa, investointitukipäätös, esimerkiksi viranomaisten ympäristölupapäätökset tulevat nopeasti, koska me tiedämme sen, että tässä maassa osataan ympäristöasiat erittäin hyvin, ja kun tämä hallitus on purkanut yli 300 turhan byrokratian normia tähän asti, niin se on luonut sen uuden uskon siihen, että tässä maassa kannattaa yrittää. Emme ole siinä asiassa missään nimessä maalissa. Olisimmeko takasuoran alkumetreillä, näin 400 metrin juoksijoita muistellen. Ensimmäisen kaarten jälkeen olemme takasuoralle päässeet, eliikka normeja on purettu. Kaavoituksen muuttaminen nopeaksi, päätösvallan siirtäminen kunnille — erinomaisia päätöksiä.

Tämän takia iloitsen siitä, että nämä teot ovat tuoneet työtä suomalaisille. Se on totta, kaikkea ei ole tehty, emme voi nostaa nokkaamme ylpeänä ylös, että olisimme tämän maailman parantaneet, emme missään tapauksessa, vaan oikealla tiellä olemme. Kahdeksan vuotta talous meni väärään suuntaan, nyt olemme oikealla suunnalla. Se vanha viisaus pitää paikkansa, kun Urho Kaleva Kekkonen on aikanaan kysynyt, onko meillä viisautta vaurastua. Nyt se viisaus sitten mitataan tässä maassa. Tällä vaalikaudella tällä samalla linjalla jatketaan, se on selvä asia, mutta toivon mukaan sitä viisautta riittää tulevallekin vaalikaudelle.

21.16 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Täytyy ehkä vielä yhden kerran ottaa lyhyesti kantaa tähän työttömyysturvan aktiivimalliin.

Edustaja Kulmuni totesi, että tämä 5 prosentin leikkaus on mahdollista välttää usealla eri tavalla, ja niihin tapoihinhan tosiaan työllistymisen lisäksi lukeutuu muun muassa osallistuminen soveltuvaan koulutukseen. Mutta valitettavasti tämäkään asia ei ole pelkästään työttömän omista käsissä, vaan ainakin osittain viranomaisen tulkinnasta riippuu, hyväksytäänkö kulloinenkin koulutus sitten sellaiseksi, että se ei aiheuttaisi työttömyysturvan leikkaantumista.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Mutta, arvoisa puhemies, varsinaisena asianani oli todeta, että eri alueilla Suomessa sekä väestönkasvu että talouskasvu kulkevat varsin eri tahdissa, ja varsinkin Itä-Suomessa talous kehittyy muuta Suomea hitaammin ja heikentää kilpailukyvyn edellytyksiä. Tietenkin myös väestön väheneminen ja ikääntyminen Itä-Suomessa vaikuttavat, samoin korkea työttömyysaste. Myös kaupunkien ja maaseudun erot ovat melko suuria: varsinkin syrjäisellä maaseudulla kasvu on hidasta tai negatiivista.

Suomen Yrittäjien kyselyn mukaan yksinyrittäjät tavoittelevat kasvua ensisijaisesti etsimällä uusia asiakkaita ja markkinoita mutta toissijaisesti tekemällä yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa, ja kun harvaan asutulla seudulla näitä yrittäjiä on melko vähän, niin tämä yhteistyökin on tietysti varsin hankalaa. Me perussuomalaiset haluaisimme helpottaa yksinyrittäjien elämää alueellisella pilottihankkeella ja esitämme, että hallitus käynnistäisi Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla pilottihankkeen, joka keskittyy yksinyrittäjien toimintaedellytysten ja aseman parantamiseen muun muassa tukemalla yksinyrittäjien verkostoitumista. [Puhemies koputtaa] Se olisi ainakin tämän Suomen Yrittäjien kyselyn mukaan heittävä toimenpide.

21.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä sen verran työnhausta ja siihen aktiivisuuteen liittyvistä asioista ihan käytännön esimerkkinä tuolta meiltä, ei edes niin kauhean syrjästä tai syvältä maakunnasta: se työmatka voi muodostua kohtuuttomaksi suhteessa siihen, että ihminen hakisi jotain osa-aika- tai silpputyötä, jonka palkalla hädin tuskin kattaa niitä työmatkakustannuksia. Jos niitä koulutuksiakin pidetään jossain kaukana — mihin kenties pääsee, jos on oma auto, jos on varaa hankkia se oma auto, jos sitä ei ole, niin sitten ei julkisia kulkuneuvoja ole saatavilla — niin onko se nyt sitten ihmisen omaa syytä, että on epäaktiivinen, jollei tällaisiin koulutuksiin tai työpaikkoihin pysty hakeutumaan? Tämä on realismia. Me emme täällä eduskunnan kuplassa ehkä tätä kaikki ymmärrä, mutta tätä ihmiset kokevat tuolla ympäri Suomen maakuntia.

21.19 Wille Rydman kok: Herra puhemies! Ainakin on nähtävissä, että tämä hallituksen aktivointimalli aktivoi kansanedustajia vähintäänkin käyttämään puheenvuoroja paitsi ennen lakiesityksen hyväksymistä niin myöskin lakiesityksen hyväksymisen jälkeen ja että tässä voidaan nähdä ainakin jonkin näköistä aktivoitumista jo ennen lain voimaantuloakin.

Mutta tähän, mitä edustaja Savio toi esille: on tietysti aivan totta, että eri puolilla maata on erilaisia työllistymisen edellytyksiä, mutta tämäkään ei ole sellainen seikka, että se menisi yksinomaan niin, että kasvukeskuksissa löytyy töitä helpommin ja sitten syrjäseudulla heikommin. Täällä on itse asiassa pitkin tämänkin esityksen käsittelyä tullut hyvin esille se, että esimerkiksi Kainuun seudulla tällä hetkellä monet yritykset joutuvat rekrytoimaan ulkomaista työvoimaa, kun eivät ole pystyneet kotimaista työvoimaa riittävän hyvin saamaan nyt talouden käännyttyä taas nousuun. Toisaalta Lapissa matkailuluvut ovat niin fenomenaalisen hyviä, että sielläkin on enemmänkin pulaa paikka paikoin sopivista työntekeijöistä matkailualalla.

Mutta sitten on tietysti niin, että jos katsotaan pitkällä tähtäimellä, niin kyllä tällaisessa jälkiteollisessa yhteiskunnassa työpaikat enimmäkseen keskittyvät sellaisille alueille, missä vähän enemmän väkeä asuu tiiviisti. Ei siinä, että myöskin hallitus omilla esityksillään kannustaa ihmisiä muuttamaan työn perässä, mitään vikaa ole, päinvastoin, kyllä ennen vanhaankin on töiden perässä muutettu, ja ei siinä, että ihmiset hakevat työtä vähän kau-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

empaakin kuin omalta lähimmältä kotiseudultaan, mitään vikaa ole. Näin on ennenkin tehty ja toivottavasti tehdään nykyään ja vastaisuudessakin.

21.21 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Olen edustaja Rydmanin kanssa samaa mieltä siitä aiheesta, kun hän otti puheeksi Lappiin kohdistuvan matkailun ja sen merkityksen. Täytyy tosiaan todeta, että se on kasvattanut valtavasti suosiotaan ja erityisesti kiinalaisten turistien määrä on kasvanut. Viime vuonna heitä vieraili Suomessa noin kolmannes enemmän kuin edellisenä vuonna, ja he käyttivät myös täällä rahaa, käsittääkseni jopa 300 miljoonaa euroa, jos luku pitää paikkansa. Mutta oli miten oli, Lappiin kohdistuvalla matkailulla on edelleen Suomessa suuri potentiaali. Hallituksen tulisi kyllä ryhtyä toimenpiteisiin, jotta varsinkin Lappiin suuntautuvan matkailun kasvua ja haittaavia pullonkauloja saataisiin poistettua. Tarvittaisiin muun muassa lentokapasiteetin lisäämistä ja Kiinasta Lappiin suuntautuvien suorien lentojen edistämistä.

Arvoisa puhemies! Koska edustaja Rydman tuli tähän paikalle, kiitän häntä aktiivisuudesta. Hän oli varmaankin ainoa hallituspuolueiden edustaja, joka oli paikalla molemmissa käsittelyissä, kun tätä työttömyysturvan aktiivimallia on käsitelty täällä, ennen sitä toista, ratkaisevaa käsittelyä, äänestyksiä, nyt myös tässä jälkeinpäin. Voisin teillekin vielä toistaa tämän kysymyksen, jonka äsken esitin muille, ainakin yritin esittää, nimittäin sen, kun sinisten edustaja Turunen muutama tunti sitten äänestysten jälkeen oli jo valmis luopumaan tästä aktiivimallista, mikäli saa kannalleen myös muut hallituspuolueet ja kokoomuksen ja keskustan hyväksynnän. Minä kysynkin nyt teiltä, edustaja Rydman: jos edustaja Turuselta tulee aloite tähän aktiivimallista luopumiseen, niin oletteko te valmis tukemaan häntä?

21.23 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! En itse asiassa kuullut tätä Turusen alkuperäistä puheenvuoroa, kuulin vain siihen liittynyttä jälkikeskustelua. Ilmeisestikin se on ollut sellainen puheenvuoro, joka joko on muotoiltu epäselvällä tavalla tai jota on tullut jollakin eriskummallisella tavalla sen jälkeen. En tiedä, kun en sitä alkuperäistä puheenvuoroa kuullut, mutta olen varsin vakuuttunut siitä, että kaikki kolme hallituspuoluetta ovat hyvin sitoutuneita tähän lakiesitykseen, joka on viety läpi. En missään nimessä usko, että sitä peruuttamaan lähdetään. Sitä paitsi se on sen verran hyvä laki, että sillä kannattaa mennä, varsinkin johtuen siitä, että mielelläni myöskin näen, miten se toimii käytännössä. Uskon kovasti, että sillä on aktivoiva vaikutus, mitä tulee työttömien työnhakijoiden aktiivisuuteen, ja myöskin pitkäaikaistyöttömyyttä ennalta ehkäisevä vaikutus siten, että jo työttömyyden varhaisessa vaiheessa ihmiset ovat ehkä tulevaisuudessa entistäkin aktiivisempia työnhakijoita. Uskallan väittää, että hallitus ei tule tätä jo hyväksyttyä lakia takaisin vetämään tai peruuttamaan.

21.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Uskon kyllä tässä asiassa edustaja Rydmanin todistukseen, eli näin tämä todennäköisesti tulee olemaan. Hallitushan on päinvastoin esitellyt ylpeänä näitä työllistämiseen liittyviä saavutuksiaan. Ei tämä aktiivimalli suinkaan ainut niistä ole. Sieltä listalta löytyy pitkän luettelon jatkona monia, monia erilaisia asioita, joita kaikkia kuitenkin yhdistää pääasiassa sellainen seikka, että ne ovat aina tavalla tai toisella pois työntekijältä eli jollain tavalla huonontavat työntekijän asemaa: pidentävät työaikaa, heikentävät hänen irtisanomissuojaansa ynnä muuta vastaavaa. Ei siinä mitään, jos näitä pitää saavutuksina ja hienoina asioina, siihen on totta kai oikeus, tällaiseen ideologi-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

seen linjaukseen, mutta haluan vain todeta, että sitä hallitus kehuu ja tuskin tätä aktiivimalliakaan lähtee perumaan.

Nyt kuitenkin haastaisin hallituksen siihen, että mitäs jos keksittäisiin sellaisia keinoja parantaa yrittäjyyden edellytyksiä ja työllisyyttä, jotka eivät huononna sitä työntekijän asemaa. Kuitenkin työttömyyden ylläpito on varsin kallista. Eikö olisikin edullisempaa siirtää edes osa niistä rahoista siihen, että saataisiin niitä työpaikkoja ja työllistämistä jopa niin, että siirretään jonkin verran sitä yksinyrittäjän ja ensimmäisen työntekijän palkkaajan riskiä pois yrittäjältä valtiolle. Vaikka se aiheuttaisikin kustannuksia, niin kuten sanottu, myös työttömyys aiheuttaa kustannuksia. Tämä olisi sellainen win-win-tilanne, jossa kaikki voittavat.

21.26 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Kyllähän hallituksen linja kokonaisuudessaan on nimenomaisesti ollut se, että pyrimme kaikissa tilanteissa varmistamaan sen, että työn tekeminen ja työn vastaanottaminen on kannattavampaa kuin joutenolo. Olemme myöskin pyrkineet luomaan sellaisia malleja, joilla työn hakemisesta ja aktiivisuudesta työttömyyden aikana tulee kannattavampaa kuin passiivisuudesta.

Mitä tulee niihin moninaiisiin reformeihin, joita tämän hallituskauden aikana on tehty, niissä täytyy myöskin ymmärtää se, että kyllä koko kansakunnan, koko kansantalouden ja myöskin työntekijän etu on se, että Suomi on kilpailukykyinen maa, johon kannattaa investoida ja jossa kannattaa yrittää. Tämä tietysti tarkoittaa sitä, että meidän täytyy huolehtia myös omasta kustannuskilpailukyvyistämme. Jos ajattelemme Suomea kansantaloutena, niin me olemme hyvin vientivetoinen talous ja sellaisena meidän täytyy pärjätä kansainvälisessä kilpailussa erityisesti, kun huomaamme, että olemme liki kaikilta suunnilta joko meren ympäröiminä tai sitten sellaisten harvaan asuttujen alueiden, jotka aiheuttavat meidän kotimaisille tuotteillemme määrättyä kustannuslisää ennen kuin ne pääsevät suuremmille markkinoille. Tämä tarkoittaa sitä, että voittaaksemme sen takamatkan, jolta me aina kansainvälisille markkinoille tulemme, meidän oikeastaan täytyy tehdä asiat pikkasen paremmin, pikkasen tehokkaammin ja pikkasen fiksummin kuin esimerkiksi keskeiset kilpailijamaamme Keski-Euroopassa tekevät. Toisinaan, etenkin vaikeina taloudellisina aikoina, tämä edellyttää myöskin sellaisia päätöksiä, jotka eivät välttämättä ole poliittisesti mahdollittoman suosittuja mutta pitkällä tähtäimellä koituvat kaikkien eduksi. 90-luvun hallitukset joutuivat tekemään raskaita päätöksiä, mutta pitkälti niiden ansiosta Suomen talous myös saatiin jaloilleen ja uudelle kasvu-uralle. Uskon, että tulevat sukupolvet tulevat myös tätä hallitusta kiittämään.

21.28 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On kyllä aika surkuhupaisaa, että täällä nimenomaan perussuomalaisten kansanedustajat moittivat tätä hallituksen työpolitiikkaa, joka on siis johtanut aivan erinomaisiin tuloksiin jo tähän mennessä. Toki paljon työtä on vielä tehtävänä, mutta on kyllä aika jännä väittää, että työntekijän asemaa heikentäisi se, että hän työllistyy. Se ei ainakaan voi pitää paikkaansa. Sen lisäksi hallitus on tehnyt myös muita toimenpiteitä, viimeisimpinä muun muassa päättänyt suitsia niitä pelisääntöjä, joilla nollatuntisopimuksia käytetään. Tämä, jos mikä, on työntekijän asemaa parantavaa. Lisäksi ehkä pitäisi kiinnittää myös huomiota siihen, että hallituksella ei ole toimivaltaa esimerkiksi työehtosopimuksiin. Ne ovat työmarkkinajärjestöjen asia, ja siihen hallitus ei ole puuttunut. Työehtosopimukset ovat edelleenkin sitovia Suomessa, mikä voi toki olla osa myös meidän työllisyysongelmaamme, mutta siihen en nyt tässä puheenvuorossa puutu.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

On kuitenkin erittäin tärkeää, että arvioidaan myös jokaisen päätöksen, jonka tämä hallitus tuo, työllistämisaikutukset ja se, että se edistää työllisyyttä, sillä ainoastaan korkealla työllisyydellä tämä maa selviää.

21.29 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Toivon, että edustajakollegat perehtyvät näihin hallituksen esityksiin, jos niistä on jotain epäselvyyttä, koska kyllä niistä varsin pitkä lista on sellaisia, jotka erittäin paljon tukevat ihmisten työllisyyttä ja liikkuvuutta ja kaikkea sitä, miten pystytään tekemään kaikki se olemassa oleva työ, jota meillä on erittäin paljon tässä maassa tekemättä mutta joka on pätkittäistä, kausittaista ja joka ei ole tyypillistä, perinteistä työtä, josta voisi välttämättä saada leipänsä ympäri vuoden, jokaisena viikonpäivänä. Jos ajattelee vaikkapa sitä hallituksen perustulokokeilua, joka on erittäin kunnianhimoinen ja ainutlaatuinen maailmassa ylipäänsäkin, niin toivomme, että sille saadaan myös tulevaisuudessa jatkoa.

Sitten näitä yksittäisiä pienempiä asioita.

Yritystoimintaa työttömyysturvalla pystyy neljä kuukautta tekemään. TE-toimistoista ei tarvitse lyhytkestoisiin opintoihin enää saada varmennusta, harkintaa sieltä. Se on selvä parannus. Muuntokoulutuksesta tulee pysyvää. Liikkuvuusavustusta parannetaan. Ammatilliseen koulutukseen tulee aloituspaikkoja tuhat lisää. Ja kyllä sellainenkin asia kuin vaikkapa kaksoiskuntalaisten verotus, jota nyt selvitetään valtiovarainministeriössä, on erittäin merkittävä, koska täällä on puhuttu näistä Kainuun tai Lapin tilanteista, joissa meillä on paljon sesonkityövoimaa, ja kun samanaikaisesti alueella saattaa olla varsin korkea työttömyyskin olemassa ja sitten tuodaan työvoimaa jostain muualta, niin kyllähän tässä nyt joku asia on, mikä ei aivan mene järkeen.

Mutta kaiken kaikkiaan kyllähän tärkeintä on se, että meidän vientimme on lähtenyt jälleen vetämään. Se, että maassa taloustilanne paranee, meillä työllisyys kasvaa, työttömyys vähenee, on erittäin hyvä asia.

En huomannut tuossa edellisessä puheenvuorossani sanoa, että tähän työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaanhan kuuluu myös uusiutuvan energian tukijärjestelmä. Valitettavasti se ei nyt ole budjettilakina vielä matkassa, mutta siihen palaamme varmastikin lisätalousarvion yhteydessä sitten, kun nekin budjettilait saadaan, [Puhemies koputtaa] ja uskoakseni myös sillä on erittäin suuri työllisyyttä parantava merkitys kotimaassa.

21.31 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä kun perussuomalaisten suunnalta haastettiin hallitusta, niin on pakko heittää vähän vastapalloakin ja haastaa perussuomalaisia. Mehän vielä joitakin aikoja sitten istuimme samassa hallituksessa, ja mielestäni hallitusyhteistyömme oli oikein hyvää. Perussuomalaiset oli vastuullinen hallituspuolue, joka kantoi yhdessä vastuuta meidän kanssamme niistä taloudellisista päätöksistä, joilla Suomen julkista taloutta ja kilpailukykyä on saatettu jälleen raiteilleen.

Minä kuuluin niihin edustajiin, jotka olisivat mielellään nähneet hallitusyhteistyön myös jatkuvan perussuomalaisten kanssa, koska minulla oli tästä hallitusyhteistyöstä oikein positiivisia kokemuksia. Mutta nyt olen vähän huolissani sen jälkeen, kun perussuomalaiset ovat oppositioon siirtyneet, tai joutuneet, että ei kai nyt vain seura tee kaltaisekseen ja ette kai te nyt ole vain talouspolitiikassa valumassa vastuuttoman vasemmiston linjoille. Ei kai perussuomalaista ole tulossa talouspoliittinen vasemmistopuolue? Kai te pidätte huolen siitä, että kannatte vastuuta edelleenkin myös talous- ja työllisyyspolitiikan saroilla, jotta

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

on olemassa hyviä edellytyksiä mahdollisesti jossakin tulevaisuudessa jälleen löytää itsemme samasta hallitusrintamasta?

21.33 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Rydman otti tässä esille tämän hallitusyhteistyön, jota me teimme kokoomuksen ja keskustan kanssa kaksi vuotta, hieman ylikin. No, täytynee nyt sanoa sitten, niin kuin varmasti julkisesti tiedossa on, että olisimme olleet valmiita jatkamaan tätä hallitusyhteistyötä, mutta toki se olisi tarkoittanut myös sitä, että niitä perussuomalaisille kaikkein tärkeimpiä asioita olisi viety eteenpäin. Nyt ei ehkä kannata tässä pääluokassa käydä niitä sen enempää läpi. Haluan silti edustaja Rydmania ja edustaja Koskea kiittää siitä, että ainakin julkisuudessa olleiden tietojen mukaan vastustitte valtiovarainministerin esitystä meidän oppositioon heittämiseksemme. Mutta ei mennä siinä sen pidemmälle.

Edustaja Mäkelä otti tässä esille sen, että uudistuksia kannattaa tehdä niin, että työnantaja- ja työntekijäosapuoli eivät kumpikaan kärsi. Tällä hallituskaudella ja silloin, kun mekin olimme vielä hallituksessa, on mielestäni tehty paljon tällaisia hyviä päätöksiä, kuten tuloveron alennukset, maltilliset, asteittaiset tuloveron alennukset, jotka ovat kuitenkin kokonaisuutena aika suuria, kun tämä koko hallituskausi on käyty loppuun asti. Ne ovat ehdottomasti parantaneet työllisyyttä omasta mielestäni. Sitten eräs, mikä itselleni tuli mieleen, erittäin myönteinen, helppo, yksinkertainen uudistus, oli maksuperusteiseen arvonlisäveron tilitykseen siirtyminen, mikä auttoi kaikkein pienimpiä yrityksiä, joissa se otettiin käyttöön.

Meillä on tässä vaihtoehtobudjetissakin eräs ehdotus, nimittäin Viron yritysveromallin pilotointi pk-yrityksissä, jotka palkkaavat kahtena peräkkäisenä vuonna vähintään kymmenyksen uusia henkilöitä, eli työllisyys niissäkin kasvaa. Siinähan hyötyisivät sekä työntekijät että mielestäni myös työnantaja, jos tällainen malli otettaisiin käyttöön tai ainakin pilotoitaisiin. Tämä on mielestäni sitä linjaa, jolla me selvästi erotumme vasemmisto-oppositiosta.

21.35 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Savio tuossa äsken hyvin esille toi, kyllähän perussuomalaiset pienyrityksen asialla ovat suurestikin, ja kyllähän se, että me hallituksessa teimme yhteistyötä kokoomuksen kanssa ja olimme hieman sen kokoomuslaisen politiikan takuumiehinä, otti koville ja harmitti. Nyt tällä hetkellä siitä sitten kärsii keskusta voimakkaasti romahtaneen kannatuksen muodossa. Täällä jo huudellaan salissa, että kokoomus on päähallituspuolue, ja niinhän se käytännössä tuntuu olevan. Onnittelut siitä teille.

Mutta perustulokokeilua voi poikkeuksellisesti kehua, koska olemmehan me sitä olleet itsekin valmistelemassa. Se on esimerkki hyvästä työllisyyspolitiikasta, että luodaan tällaisia keinoja byrokratian purkamiseen ja siihen, että ihmisillä on mahdollisuus yrittää ja tehdä töitä ilman, että heidän tarvitsee pelätä välittömän toimeentulonsa puolesta.

Noin yleisesti ottaen tämä keskustelu työllisyysasioista on jotenkin hämmäntävää, ja tässä on tällaisia vaihtoehtoisia todellisuuksia, että eduskuntasalissa nämä työllisyystoimet saavat tietyltä laidalta ainakin vain kehuja, mutta sitten kun kuuntelee kansalaispalautetta, niin ne saavat vain haukkuja. Voitteko te selittää minulle, mistä tämä epäsuhta johtuu. Miten nämä ihmiset, jotka käytännössä joutuvat elämään näiden päätöksien ja linjauksien ja työllistämistoimien kanssa, eivät niitä kiitä? Miksi he kokevat elämänsä kannalta

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

huonoiksi tai hankaliksi tai tehottomiksi tai jopa työllistämistä haittaaviksi nämä toimenpiteet?

21.36 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Olin havaitsevinani määrättyä painotuseroa sen suhteen, miten perussuomalaisten linjaa kuvailivat edustaja Savio ja toisaalta edustaja Mäkelä, mutta kuitenkin olin etenkin edustaja Savion kanssa hyvin paljon samaa mieltä ja koen, että tältä pohjalta perussuomalaiset edes oppositiossa eivät varmaan ole ajautumassa ainakaan pysyväisluonteisesti niille linjoille, mitä vasemmisto-oppositio tässä salissa on harrastanut. Uskon, että Perussuomalaiset on tulevaisuudessakin potentiaalinen yhteistyökumppani ja halukas kantamaan vastuuta, niin kuin tietysti toivon, että kaikki eduskuntapuolueet määrättyissä olosuhteissa ovat valmiita hallitusvastuuta itse kantamaan.

Mitä tulee sitten hallituksen politiikan yleiseen linjaan, niin usein on sillä tavalla, että vaikeimmat ja vaikuttavimmat päätökset eivät omana aikanaan ole äärettömän suosittuja. Jos vaikka ajatellaan sellaisia valtiomiehiä kuin aikanaan keskustalainen pääministeri Esko Aho ja kokoomuslainen valtiovarainministeri Iiro Viinanen, niin eivät he omana aikanaan olleet kyllä kovin suosittuja. He joutuivat kantamaan raskasta vastuuta siitä, millaisessa taloudellisessa tilanteessa Suomi oli ja millä tavalla Suomea laitettiin kuntoon. Mutta kyllä heitä tänä päivänä kovasti arvostetaan — yhtä hyvin myöskin sosiaalidemokraattista pääministeriä Paavo Lipposta, joka varmasti oman pääministerikautensa aikana joutui kuulemaan monenlaista kritiikkiä siitä politiikasta, jota silloin tehtiin, mutta harvapa enää tänä päivänä on eri mieltä siitä, että ne vaikeat päätökset, joilla valtiontalous laitettiin kuntoon ja Suomen kilpailukykyä parannettiin, kyllä kantoivat sitten tulevaisuudessakin hedelmää.

21.38 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Se on tietysti, en tiedä, hiukan erikoista, että täällä pistetään hallituksen hyvät teot kokoomuksen ansioksi, mutta kyllä tässä täytyy nyt kehua hyvää yhteistyötä muiden hallituspuolueiden kanssa. Sitähän tämä nimenomaan on, ja sen kyllä perussuomalaisten kansanedustajatkin erittäin hyvin tietävät. Yksikään puolue ei yksin vie hallituksen päätöksiä eteenpäin eikä niitä valmistelee, vaan sitä tekevät kaikki yhteistyössä, ja ilman hyvää yhteistyötä tämänkin hallituksen tie ja teot olisivat jääneet huomattavasti lyhyemmiksi. Yhdessä olemme saaneet paljon paljon hyvää aikaiseksi.

Täällä on kovalla kädellä arvosteltu sitä, että kansalaiset antavat palautetta. Olen itse sitä mieltä, että kansalaisilla on välillä väärä mielikuva siitä, minkälaisia uudistuksia ollaan tekemässä. Kun täällä on monella suulla väitetty esimerkiksi aktiivimallin romuttavan työttömyysturvan, niin se on aikamoista liioittelua, kun siinä siihen lisätään pieni kannustava elementti ja sen lisäksi parannetaan työttömyysturvaa alkupäästään. Siinä on kyse aivan erilaisesta lakimuutoksesta kuin oppositio täällä on antanut ymmärtää, ja se kansalaispalautte, mitä ainakin itse olen tästä saanut, on liittynyt pitkälti nimenomaan siihen opposition suulla kuultuun kritiikkiin. Sen vuoksi siinä saattaa olla hiukan epäsuhtaa sen palautteen ja todellisuuden välillä.

21.39 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Keskustellaan nyt vielä tästä aktiivimallista sitten, kun se tässä jatkuvasti nousee kerran pinnalle. Itselläni nyt ei ole välttämättä valtavasti intoa enää jatkaa. Sitä on täällä päiväkaudet jo väännetty, ja sinänsä asia on selvä. Hallitus vei sen läpi äänin 103—90, mutta kuitenkin.

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

Edustaja Multala sanoi, että on esitetty väitteitä, että aktiivimalli romuttaisi työttömyysturvan. No, ei täällä nyt varmaan kukaan ole suoraan sanonut, en ainakaan itse ole sanonut enkä usko, että kukaan perussuomalainenkaan olisi sanonut, että tämä yksittäisenä päätöksenä täydellisesti työttömyysturvan romuttaa, mutta onhan tämä 4,65 prosentin eli käytännössä yhden päivän työttömyyskorvausta kuukautta kohti leikkaavan osan osalta selvä säästölaki, leikkaus, eihän siitä mihinkään pääse.

Jos ja kun näitä vastaavia lakiesityksiä tulee jatkossa, niin kyllähän ne sitten kasautessaan väistämättä heikentävät pikkuhiljaa työttömien taloudellista tilannetta, elleivät he töihin pääse. Tilanne on tietenkin täysin toinen niillä onnekailla, jotka talouskasvun aikana töitä löytävät. Moni löytää omaa aktiivisuuttaan, mutta sitten on paljon näitä ihmisiä, joille se oma aktiivisuuskään ei auta. Joko huono onni heitä vaivaa, tai sitten vain on jokin sellainen henkilökohtainen ongelma, esimerkiksi osaamisen puute on sellainen, että sitä ei sitten tietenkään ilman koulutusta pysty helposti paikkaamaan. Ei ole työttömien vika kuitenkaan, että he eivät sitä työpaikkaa yrityksistään huolimatta löydä. Eli kyllä tässä myös tämä hallituksen koulutuspolitiikka on erittäin tärkeässä roolissa jatkossa, kun näihin työpaikkoihin yritetään työntekijöitä löytää.

21.41 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Kyseenalaistan kyllä vahvasti sen edustaja Savion käsityksen, että hallituksen aktiivimallissa olisi kyse säästölaista. Sehän on kuitenkin mallina kustannusvaikutuksiltaan koko lailla kustannusneutraali.

Täytyy kuitenkin huomioida, että jos sitten tämä mahdollinen sanktio, mikäli aktiivisuusehto ei täyty, siellä sitten lopussa on, sen vastapainona kuitenkin työttömyyden omavastuu-aika sitten lyhenee seitsemästä päivästä viiteen päivään, mikä sitten merkitsee taas sitä, että kustannusvaikutuksiltaan se on aika neutraali. Mutta, kuten yleensäkin tämänkaltaisissa päätöksissä, tietysti oletetaan, että on muitakin kuin välittömiä kustannusvaikutuksia, että sillä on myöskin käyttäytymiseen liittyviä vaikutuksia, ja sehän on koko mallin juju, eli toivotaan, että siellä on olemassa sellainen insentiivi, joka saa hakemaan töitä hie- man aktiivisemmin.

Mutta siinä puolestaan olen kyllä täysin samaa mieltä edustaja Multalan kanssa, viitaten edustaja Mäkelänkin aiemmin käyttämään puheenvuoroon, että kun tämän asian ympäriltä esimerkiksi olemme saaneet paljon kansalaispostia — joskin sinänsä rivi riviltä aika lailla yhdenmukaistakin kansalaispostia, siellä on ilmeisesti ollut vähän avitettua kirjepohjaa joukossa — niin kyllä siellä vähän näkyy se, missä valossa tämä malli on opposition taholta julkisuuteen esitetty, mikä sitten osaltaan on antanut sille leimaansa. Mutta tässä on kyllä ollut paljon tietoistakin harhaanjohtamista käytössä, ja on jätetty huomiotta monia niitä keskeisiä elementtejä, joita tässä mallissa kuitenkin sisäänleivottuna on.

21.43 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti tarkennan tuota palautekysymystä eli en viitannut pelkästään tähän aktiivimalliin liittyvään palautteeseen, jota on tullut todella runsaasti, lähes enemmän kuin juuri mistään kysymyksestä aiemmin. Vaikuttaa siltä, että se palaute on jollain tavalla järjestettyä tai organisoitua. Se on hyvin samankaltaista. Puhun nyt ihan siitä käytännön palautteesta, mitä ihmisiltä yleisesti ottaen tulee työllisyyteen ja sen hoitamiseen liittyvistä asioista ja heidän asiakaskokemuksistaan, niin kuin hieno sanonta kuuluu, työvoimahallinnossa eli työkkäriässä, miten heitä siellä kohdellaan, miten heidän puheluihinsa vastataan, miten heidän tukiaan aletaan mielivaltaisesti katkaista viraston tekemien virheiden takia ja niin edelleen ja niin edelleen. Siinä puhutaan kui-

Budjetin alikohta PTK 145/2017 vp

tenkin ihmisten perustoimeentulosta, ja tällaista palautetta tulee aivan koko ajan, ei pelkästään aktiivimallista vaan yleisesti ottaen tästä asiasta ja alasta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.